

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

18, Aisha El Taymoureya,
Garden City, Cairo - Egypt
Tel.: +202 27952036-27948482,
Fax: +202 27940684
E-mail: ecocom-cairo@mfa.gr

Κάιρο, Ιούνιος 2017

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο αιγυπτιακός πληθυσμός αυξάνεται με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς μεγάλο δε τμήμα του αποτελείται από νέους. Κατά συνέπεια, υπάρχει ισχυρή ζήτηση για προϊόντα τροφίμων, η οποία αναμένεται να αυξηθεί κατά τα προσεχή χρόνια. Σύμφωνα, μάλιστα, με εκτιμήσεις οικονομικών αναλυτών, το πρόγραμμα οικονομικών μεταρρυθμίσεων που υλοποιείται από την αιγυπτιακή κυβέρνηση, εφ' όσον συνεχίσει να υλοποιείται με συνέπεια, θα επιφέρει ισχυρούς αναπτυξιακούς ρυθμούς της οικονομίας, που με την σειρά τους αναμένεται να αυξήσουν την αγοραστική δύναμη. Έτσι, τα τελευταία χρόνια, οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ έχουν ανοίξει εκατοντάδες νέα καταστήματα, προσδοκώντας να επωφεληθούν από την αυξανόμενη ζήτηση. Ωστόσο, παρά την μεγέθυνση του κλάδου σούπερ μάρκετ, η αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από τα μικρότερα, παραδοσιακού τύπου καταστήματα.

Η χώρα δεν είναι αυτάρκης σε τρόφιμα και συνεπώς υποχρεώνεται να εισάγει τις αναγκαίες συμπληρωματικές ποσότητες από το εξωτερικό. Κύριες προμηθεύτριες χώρες της αιγυπτιακής αγοράς τροφίμων είναι τα κράτη μέλη της Ε.Ε., οι χώρες του Κόλπου (κυρίως Σ. Αραβία και ΗΑΕ), καθώς και οι ΗΠΑ. Σημειώνεται ότι τα προϊόντα προέλευσης Ε.Ε. και Κόλπου δεν υπόκεινται σε δασμούς κατά την εισαγωγή τους στην Αίγυπτο, γεγονός που τους παρέχει σχετικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με προϊόντα του υπόλοιπου διεθνούς ανταγωνισμού.

Σε ό,τι αφορά την προοπτική στην αιγυπτιακή αγορά τροφίμων, οι παράγοντες της ζήτησης, δηλαδή ο δημογραφικός και αυτός του διαθέσιμου εισοδήματος είναι άκρως ευνοϊκοί για τη μεγέθυνσή της σε μεσο-μακροπρόθεσμη βάση. Συγκεκριμένα:

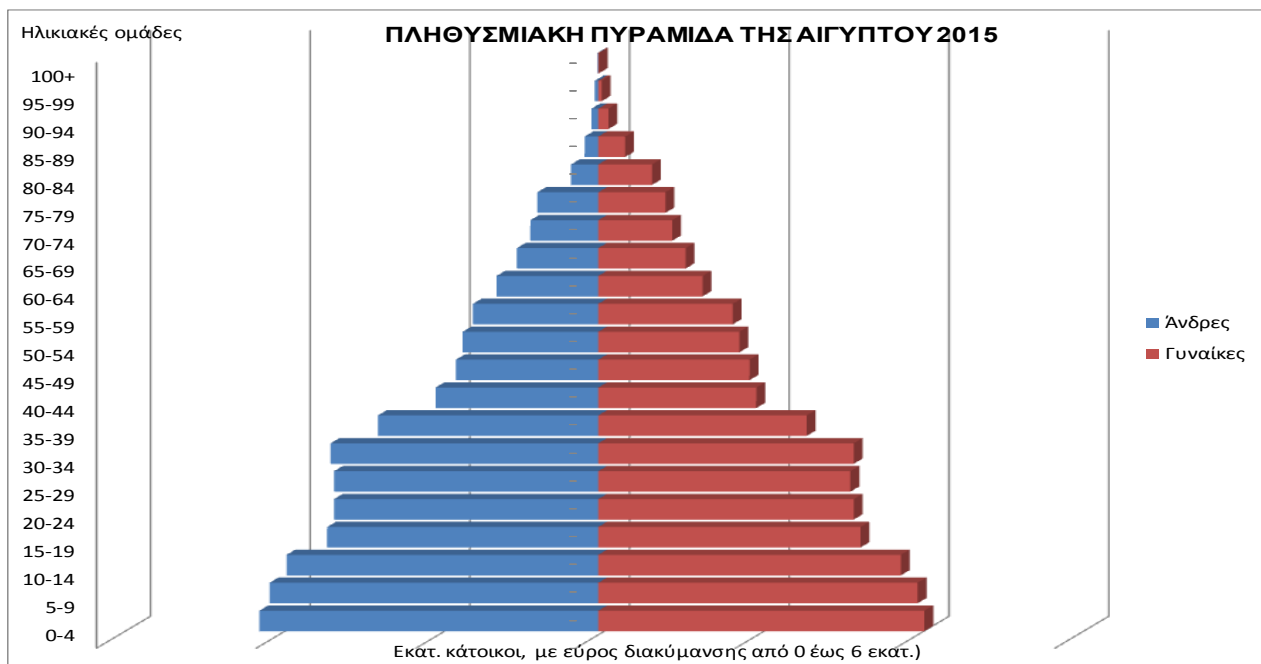
Η Αίγυπτος παραμένει η μεγαλύτερη καταναλωτική αγορά και η οικονομία με την πλέον διαφοροποιημένη βάση στο αραβικό κόσμο. Ο μεγάλος πληθυσμός, νεαρής ηλικίας στην πλειονότητά του, με έντονες αυξητικές τάσεις – κατά 2 περίπου εκατομμύρια ετησίως - κατά κάποιον τρόπο εγγυάται την σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα αύξηση της ζήτησης για τρόφιμα.

Από την άλλη πλευρά, καίτοι οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας επιβραδύνθηκαν από το 2008, και ιδιαίτερα μετά το 2011 όταν η Αίγυπτος διήλθε περίοδο πολιτικής και διοικητικής αστάθειας, κατά την διάρκεια της οποίας σημειώθηκαν σημαντικές απώλειες ξένων επενδύσεων αλλά και εσόδων από τον τουρισμό, φαίνεται ότι το πρόσφατα υιοθετηθέν μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της αιγυπτιακής κυβέρνησης κινείται προς την σωστή κατεύθυνση επανεκκίνησης της οικονομίας. Η εν λόγω πολιτική αναμένεται λογικά ότι θα προκαλέσει αύξηση της αγοραστικής δύναμης και των διαθέσιμων εισοδημάτων τα προσεχή χρόνια, και κατά συνέπεια άνοδο της ζήτησης για εισαγόμενα προϊόντα τροφίμων.

Δεδομένου ότι η τιμή των προϊόντων -και όχι η ποιότητα- αποτελεί το κυρίαρχο κριτήριο για το αριθμητικά μεγαλύτερο ποσοστό των καταναλωτών στη χώρα, διαμορφώνεται αντίστοιχη τάση προσαρμογής στην αγορά εκ μέρους των προμηθευτών / λιανέμπορων. Ήδη, ορισμένες εκπτωτικές αλυσίδες σούπερ μάρκετ, έχουν προχωρήσει σε άνοιγμα εκατοντάδων νέων μικρών καταστημάτων ανά την επικράτεια της Αιγύπτου, εστιάζοντας την στρατηγική τους στους καταναλωτές χαμηλότερου εισοδηματικού επιπέδου. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί τα προσεχή χρόνια, με τις αλυσίδες χαμηλότερου προς μεσαίου επιπέδου τιμών να αποτελούν σημαντικό και μεγεθυνόμενο τμήμα της αιγυπτιακής λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η αιγυπτιακή αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από μικρά, παραδοσιακού τύπου ιδιωτικά εξειδικευμένα καταστήματα (οπωροπωλεία, κρεοπωλεία, φούρνους, παντοπωλεία κλπ.), η δε εν λόγω κατάσταση δεν αναμένεται να αλλάξει γρήγορα.

A. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η Αίγυπτος διαθέτει έναν από τους ταχύτερα αυξανόμενους πληθυσμούς παγκοσμίως. Σύμφωνα με στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS) Δεκεμβρίου 2016, ο αιγυπτιακός πληθυσμός ανέρχεται σε 92 εκατ. (93 εκατ. τον Μάιο 2017), με μέσο ρυθμό αύξησης 2,2% ετησίως. Χονδρικά με βάση τα σημερινά δεδομένα, ο πληθυσμός της χώρας αυξάνεται κατά περίπου 1 εκατ. ανά εξάμηνο. Το 90% του πληθυσμού είναι Μουσουλμάνοι, η πλειονότητα των οποίων σέβεται απόλυτα και τηρεί τις ισλαμικές παραδόσεις Halal όσον αφορά τα τρόφιμα και ποτά που καταναλώνει. Η μέση ηλικία του αιγυπτιακού πληθυσμού είναι τα 25,3 έτη, με τους νεαρούς καταναλωτές να εμφανίζουν αυξανόμενη ροπή προς τα έτοιμα, παρασκευασμένα τρόφιμα και στα σνακ, απομακρυνόμενοι από τις ισλαμικές διατροφικές παραδόσεις. Στο κατωτέρω διάγραμμα απεικονίζεται η σύνθεση του πληθυσμού της Αιγύπτου κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα.

ΠΗΓΗ: CAPMAS, Ιούνιος 2016

Η Αίγυπτος έως τα τέλη της δεκαετίας του 1970 παρέμενε –και εξακολουθεί να παραμένει σε μεγάλο βαθμό– μία αυστηρά κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία, με υψηλό βαθμό κρατικής παρέμβασης. Έκτοτε, έχουν σταδιακά εισαχθεί διαδοχικές μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση της οικονομίας της αγοράς. Εν τούτοις, το κράτος διαδραματίζει ακόμη σημαντικότερο ρόλο στην οικονομία της χώρας, καθώς εξακολουθεί να είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας αρκετών βασικών αγαθών (σιτάρι, ζάχαρη, βρώσιμα έλαια), αλλά και πωλητής, αφού ταυτόχρονα διαθέτει στην αγορά τρόφιμα των οποίων την τιμή επιδοτεί μέσω ειδικών προγραμμάτων σίτισης. Σε συνέχεια των γεγονότων του 2011 που οδήγησαν την χώρα σε πολιτικές αλλαγές και περίοδο πολιτικής αστάθειας, σημειώθηκε επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας οφείλεται αφ' ενός στην πτώση του εισερχόμενου τουρισμού και των τουριστικών εσόδων και αφ' ετέρου στην ανακοπή του ρεύματος εισερχόμενων επενδύσεων. Από το 2011 η Αίγυπτος βρίσκεται αντιμέτωπη με αξιόλογου μεγέθους ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, τα οποία χρηματοδοτεί μέσω δανεισμού και κεφαλαίων δημοσιονομικής και αναπτυξιακής βοήθειας από το εξωτερικό.

Στο μεγαλύτερο μέρος του 2016, η αιγυπτιακή κυβέρνηση προσπάθησε να τιθασεύσει την εκροή συναλλάγματος από την χώρα, δεδομένου ότι τα συναλλαγματικά αποθέματα είχαν μειωθεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Μέρος της προσπάθειας συγκράτησης των συναλλαγματικών αποθεμάτων επιχειρήθηκε μέσω υιοθέτησης πολιτικής περιορισμού των εισαγωγών, με την αιγυπτιακή κυβέρνηση να επιβάλλει σειρά τεχνικών εμποδίων αλλά και περιορισμών στις μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό, δυσχεραίνοντας έτσι ιδιαίτερα τις συναλλαγές των Αιγυπτίων εισαγωγέων με το εξωτερικό. Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω εξελίξεων, σημειώθηκαν προς το τέλος του 2016 και έως τα μέσα του 2017 ελλείψεις ορισμένων βασικών αγαθών (λ.χ. ζάχαρης, ρυζιού), αλλά και αρκετών εισαγόμενων τροφίμων και ποτών, ιδιαίτερα από

ευρωπαϊκές χώρες, εν μέρει ως αποτέλεσμα της διαδικασίας προ-πιστοποίησης και εγγραφής ξένων παραγωγικών εγκαταστάσεων και προϊόντων σε ειδικό μητρώο του αιγυπτιακού Υπουργείου Εμπορίου & Βιομηχανίας (registration). Επίσης, η σημειούμενη άνοδος του επιπέδου τιμών, η οποία επιδεινώθηκε από το Νοέμβριο 2016 όταν η κυβέρνηση απελευθέρωσε το καθεστώς συναλλαγματικών ισοτιμιών της λίρας, έχει αποτρέψει την πρόσβαση σημαντικής μερίδας του πληθυσμού, χαμηλότερου έως μεσαίου εισοδηματικού επιπέδου σε εισαγόμενα τρόφιμα και άλλες κατηγορίες αγαθών.

Σημειώνεται ότι την απελευθέρωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας της λίρας το Νοέμβριο 2016 ακολούθησε η σοβαρότατη υποτίμησή της από τα επίπεδα των 8,88 λιρών ανά δολλάριο σε λίγο άνω των 18 λιρών ανά δολλάριο (τον Ιούνιο 2017), καθώς και η άσκηση έντονων πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία, με τον δείκτη πληθωρισμού να υπερβαίνει το 30% (31,46% σε ετήσια βάση τον Απρίλιο 2017). Οι συνεχείς ανατιμήσεις αγαθών, σε συνδυασμό με το χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας (εκτιμήσεις το φέρνουν στα \$3.614 το 2016) αλλά και το αρκετά υψηλό επίπεδο επίσημης ανεργίας (12% το 1^ο τρίμηνο 2017), συνθέτουν μία περισσότερο ολοκληρωμένη εικόνα της αιγυπτιακής αγοράς και του καταναλωτικού κοινού, μεγάλο μέρος του οποίου στερείται πρόσβασης σε αγαθά, πέραν των βασικών ειδών διατροφής, τα οποία επιδοτούνται από την κυβέρνηση.

B. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

Όπως προαναφέραμε, η Αίγυπτος αποτελεί την μεγαλύτερη καταναλωτική αγορά και την οικονομία με την πλέον διαφοροποιημένη βάση μεταξύ των αραβικών χωρών, ενώ οι δημογραφικές της τάσεις δημιουργούν μεσο-μακροπρόθεσμα προοπτικές αύξησης του επιπέδου καταναλωτικών δαπανών. Σε βραχυπρόθεσμο ωστόσο ορίζοντα, οι πληθωριστικές πιέσεις και η έλλειψη συναλλαγματικών πόρων είναι πιθανό να περιορίσουν τα επίπεδα καταναλωτικής δαπάνης. Στο μεσοπρόθεσμο μέλλον, αναμένεται να αυξηθεί σταδιακά η αγοραστική δύναμη και η ροπή των Αιγυπτίων να αγοράζουν εισαγόμενα τρόφιμα. Σύμφωνα με στοιχεία του Economist Intelligence Unit, το 2016 οι συνολικές πωλήσεις τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού στην Αίγυπτο έφθασαν το επίπεδο των \$92 δισ., ήτοι πλησίον των \$1.000 κατά κεφαλή. Εκτιμήσεις αναφέρουν πως το επίπεδο αυτό αναμένεται να αυξηθεί σε \$114 δισ. έως το 2020. Οι συνολικές λιανικές πωλήσεις τροφίμων ανήλθαν το 2015 σε \$70 δισ., με προοπτική να αυξηθούν σε \$98 δισ. έως το 2020.

Το σύνολο των εγχώριων λιανικών πωλήσεων τροφίμων στην Αίγυπτο, μέσω όλων των καναλιών διανομής (υπαίθριων αγορών, μικρών καταστημάτων, σούπερ μάρκετ και συνοικιακών σούπερ μάρκετ) ανήλθε το 2016 σε EGP226 δισ., σημειώνοντας αύξηση κατά 11% έναντι του 2015. Κλαδικές εκτιμήσεις αναφέρουν πως και το 2017 θα υπάρξει ανάλογη αύξηση, με την συνολική αξία των πωλήσεων τροφίμων να

ανέρχεται σε πλησίον των EGP250 δις. Στο κατωτέρω διάγραμμα απεικονίζεται το ύψος των λιανικών πωλήσεων τροφίμων στην Αίγυπτο.

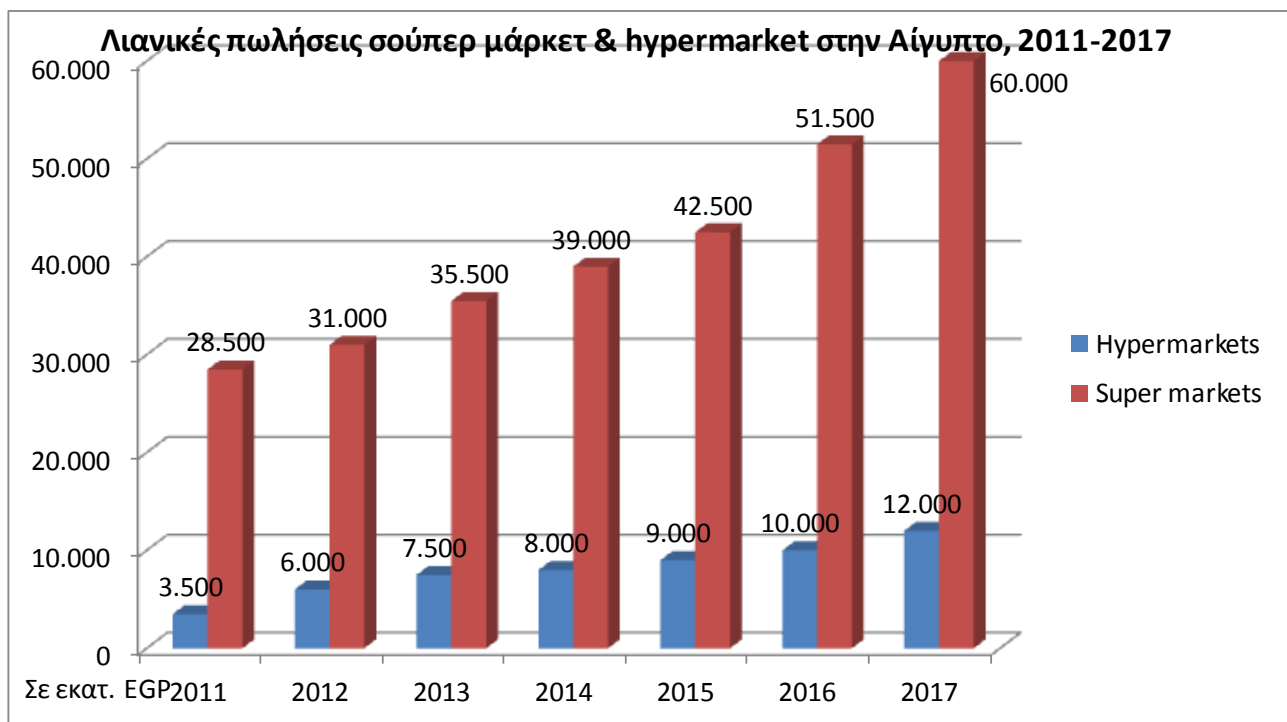

ΠΗΓΗ: EUROMONITOR DATA (2017: ESTIMATE)

Οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ / hypermarket:

Ως τα τέλη του 2017, οι πωλήσεις τροφίμων από τις εγχώριες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket αναμένεται ότι θα έχουν διπλασιαστεί σε σύγκριση με το επίπεδό τους το 2011. Η άνοδος των πωλήσεων συνοδεύεται από μία μεγάλη αύξηση στον αριθμό των μικρού μεγέθους καταστημάτων σούπερ μάρκετ χαμηλού έως μεσαίου επιπέδου τιμών, και ιδιαίτερα των εκπτώτικων αλυσίδων σούπερ μάρκετ BIM (Τουρκία) και Kazyon (Αίγυπτος) κατά την τελευταία τριετία. Οι τελευταίες πρωτοστατούν από το 2014 στην ανάπτυξη καταστημάτων χαμηλής τιμής σε ολόκληρη την αιγυπτιακή επικράτεια, εστιάζοντας την στρατηγική τους στους καταναλωτές χαμηλότερου εισοδηματικού επιπέδου. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί τα προσεχή χρόνια, με τις αλυσίδες χαμηλότερου προς μεσαίου επιπέδου τιμών να αποτελούν σημαντικό και μεγεθυνόμενο τμήμα της αιγυπτιακής λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων.

Παρά την ταχεία ανάπτυξή τους, οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ αντιπροσωπεύουν ακόμη λιγότερο από το 1% του συνολικού αριθμού καταστημάτων τροφίμων στην Αίγυπτο, και μόλις 23% των συνολικών πωλήσεων το 2016. Το τμήμα των hypermarkets παραμένει μικρό, με 35 μόλις καταστήματα στην χώρα το 2016, στα οποία αναλογεί το 4,5% των συνολικών λιανικών πωλήσεων. Ωστόσο, το ύψος των πωλήσεων τόσο στα εγχώρια σούπερ μάρκετ όσο και τα hypermarkets αναμένεται να αυξηθεί κατά τα προσεχή έτη. Στο κατωτέρω διάγραμμα διακρίνουμε τις πωλήσεις στις μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες της Αιγύπτου, κατά την περίοδο 2011-2017.

ΠΗΓΗ: EUROMONITOR DATA (2017: ESTIMATE)

Τα καταστήματα ευκολίας:

Οι πωλήσεις μέσω καταστημάτων ευκολίας κατέγραψαν αξιόλογη πρόοδο το 2016, κατά 21,6%, μεγάλο μέρος της οποίας οφείλεται στην αύξηση του αριθμού καταστημάτων. Πιο συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός τόσο των αυτόνομων μικρών καταστημάτων (τύπου περίπτερου), όσο και των καταστημάτων ευκολίας που σχετίζονται με πρατήρια καυσίμων, ενώ αναμένεται η εν λόγω αύξηση του αριθμού των καταστημάτων ευκολίας να συνεχιστεί κατά τα προσεχή έτη. Στο κατωτέρω διάγραμμα βλέπουμε την εξέλιξη των πωλήσεων σε καταστήματα ευκολίας στην Αίγυπτο, κατά την περίοδο 2011-2017.

ΠΗΓΗ: EUROMONITOR DATA (2017: ESTIMATE)

Τα παραδοσιακά καταστήματα και οι αγορές τροφίμων:

Η αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από παραδοσιακά παντοπωλεία και υπαίθριες αγορές, με το εν λόγω κανάλι διανομής να αντιπροσωπεύει το 97% του συνόλου των λιανεμπορικών καταστημάτων τροφίμων και το 70% των συνολικών πωλήσεων. Στην Αίγυπτο λειτουργούν περί τις 116.100 επιχειρήσεις που ασχολούνται με το λιανεμπόριο τροφίμων, η πλειονότητα των οποίων βρίσκονται σε πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές και περιλαμβάνουν μικρά παραδοσιακά μπακάλικα, χασάπικα, μανάβικα, υπαίθριες αγορές και αρτοπωλεία, τα οποία διαθέτουν μεταξύ άλλων επιδοτούμενο -μέσω του συστήματος σίτισης- ψωμί. Σημειώνεται ότι η ισχύς του εν λόγω καναλιού διανομής βασίζεται στην ευκολία πρόσβασης, την φιλικότητα, την εξοικείωση - αφοσίωση των καταναλωτών-πελατών και την δυνατότητα παροχής μικρών πιστώσεων στους πελάτες. Ωστόσο, το κανάλι αυτό είναι περιορισμένο χωροταξικά (από πλευράς τόσο διαθεσιμότητας εμπορικών χώρων όσο και πάρκινγκ), ενώ ταυτόχρονα αδυνατεί να ανταγωνιστεί στο κόστος και τις τιμές τους μεγάλους λιανέμπορους οι οποίοι επωφελούνται από οικονομίες κλίμακας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, πάντως, και αυτό αποτελεί εξαίρεση, οι τιμές των νωπών προϊόντων τα οποία διατίθενται μέσω αυτών των απολήξεων είναι αρκετά πιο χαμηλές όταν προέρχονται από μικροκαλλιεργητές - οικοκαλλιεργητές.

Όσον αφορά τα νωπά προϊόντα, σημειώνεται ότι το 1994, το αιγυπτιακό Υπουργείο Προμηθειών προχώρησε στην σύσταση της κεντρικής αγοράς φρούτων και λαχανικών της ευρύτερης περιοχής Καΐρου, που βρίσκεται στην περιοχή Obour City, σε απόσταση περίπου 30 χλμ. από το κέντρο της πόλης. Βασικός σκοπός της δημιουργίας της κεντρικής αγοράς, η οποία φέρει την επωνυμία Obour Market, υπήρξε η υποκατάσταση της πληθώρας των άτυπων περιφερειακών υπαίθριων λαχαναγορών του Καΐρου από μία επίσημη αγορά, ώστε να περιοριστούν οι μεγάλες απώλειες (φύρα) που σημειώνονταν σε αυτές -πλησίον του 50% των νωπών εμπορευμάτων- λόγω αφ' ενός των κακών συνθηκών αποθήκευσης αλλά και του λαθρεμπορίου. Το επίπεδο απωλειών εμπορευμάτων στην επίσημη κεντρική αγορά ανέρχεται σήμερα σε ποσοστό μεταξύ 5% και 6% των εμπορευμάτων.

Η Obour Market, η οποία καταλαμβάνει συνολική έκταση 140 στρεμμάτων, διαθέτει άνω των 2.000 σημεία πώλησης νωπών φρούτων και λαχανικών, καθώς και 475 χώρους αποθήκευσης και διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων και πλαστικών υλικών συσκευασίας. Διαθέτει επίσης αποθηκευτικούς χώρους συνολικής έκτασης 15 στρεμμάτων, 4 μεγάλης χωρητικότητας ψυκτικούς θαλάμους, καθώς και χώρους στάθμευσης φορτηγών, συνολικής έκτασης 16,5 στρεμμάτων, αλλά και πληθώρα καταστημάτων που παρέχουν συμπληρωματικές, βοηθητικές υπηρεσίες (τράπεζες, ταχυδρομείο κ.α.). Περίπου 80.000 αγοραστές εξυπηρετούνται ημερησίως από την κεντρική αγορά φρούτων και λαχανικών του Καΐρου, ενώ κατά μέσο όρο περίπου 361 τόνοι νωπών εμπορευμάτων μεταπωλούνται σε διάστημα μίας ώρας, σε ημερήσια βάση.

Η Αρχή της Κεντρικής Αγοράς φρούτων και λαχανικών (Obour Market Authority) είναι ημιδημόσιος οργανισμός ο οποίος διαχειρίζεται τις εγκαταστάσεις της, εισπράττει τέλη εισόδου και εξόδου από τους εμπόρους και μισθώνει εμπορικούς χώρους για την λειτουργία καταστημάτων που παρέχουν συμπληρωματικές υπηρεσίες. Πέραν των ως άνω αρμοδιοτήτων της Αρχής, η λειτουργία της κεντρικής αγοράς διενεργείται από τους εμπόρους που στεγάζονται σε αυτήν. Σημειώνουμε ότι το 2010 είχε προταθεί από την Ομοσπονδία Αιγυπτιακών Εμπορικών Επιμελητηρίων (FEDCOC), χωρίς ωστόσο να υλοποιηθεί, η σύσταση μηχανοργανωμένου χρηματιστηρίου φρούτων και λαχανικών στην χώρα, με στόχο τον δραστικό περιορισμό των πάσης φύσεως μεσαζόντων και την διενέργεια συναλλαγών απ' ευθείας μεταξύ παραγωγών και λιανέμπορων, με σκοπό την εξοικονόμηση χρόνου και μεταφορικού κόστους, αλλά και την μείωση του όγκου των απορριμμάτων.

Εκτιμήσεις & προβλέψεις για την εξέλιξη της λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων:

Κλαδικές εκτιμήσεις βλέπουν ετήσιους ρυθμούς μεγέθυνσης των λιανικών πωλήσεων τροφίμων της τάξεως του 9% και του αριθμού των καταστημάτων της τάξεως του 1% αντίστοιχα, κατά τα προσεχή έτη. Οι μεγαλύτεροι αναμενόμενοι ρυθμοί ανάπτυξης καταγράφονται στις σύγχρονες μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες (σούπερ μάρκετ, hypermarkets, καταστήματα ευκολίας), ενώ τα παραδοσιακά παντοπωλεία και οι υπαίθριες αγορές αναμένεται να εξακολουθήσουν να αναπτύσσονται, αλλά με πιο αργούς ρυθμούς. Επίσης, αναμένεται οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ να συνεχίσουν να κερδίζουν μερίδιο αγοράς από το κανάλι των παραδοσιακών καταστημάτων και των υπαίθριων αγορών, τάση που εξηγείται από την σημαντική εξοικονόμηση κόστους, αλλά και την υψηλότερη προστιθέμενη αξία που απολαμβάνουν οι μεγάλες αλυσίδες. Μία τάση που αρχίζει να φαίνεται στην αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά, βρίσκεται ωστόσο σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης, είναι εκείνη της σταδιακής επέκτασης της παρουσίας αλυσίδων καταστημάτων delicatessen και βιολογικών προϊόντων / ειδών υγιεινής διατροφής (βλ. και κατωτέρω υπό κεφάλαιο Γ).

Στον κατωτέρω πίνακα διακρίνουμε την εξέλιξη των αριθμών λιανεμπορικών καταστημάτων τροφίμων στην Αίγυπτο, κατά την περίοδο 2011-2017.

Αριθμός λιανεμπορικών καταστημάτων τροφίμων ανά κατηγορία, 2011-2017

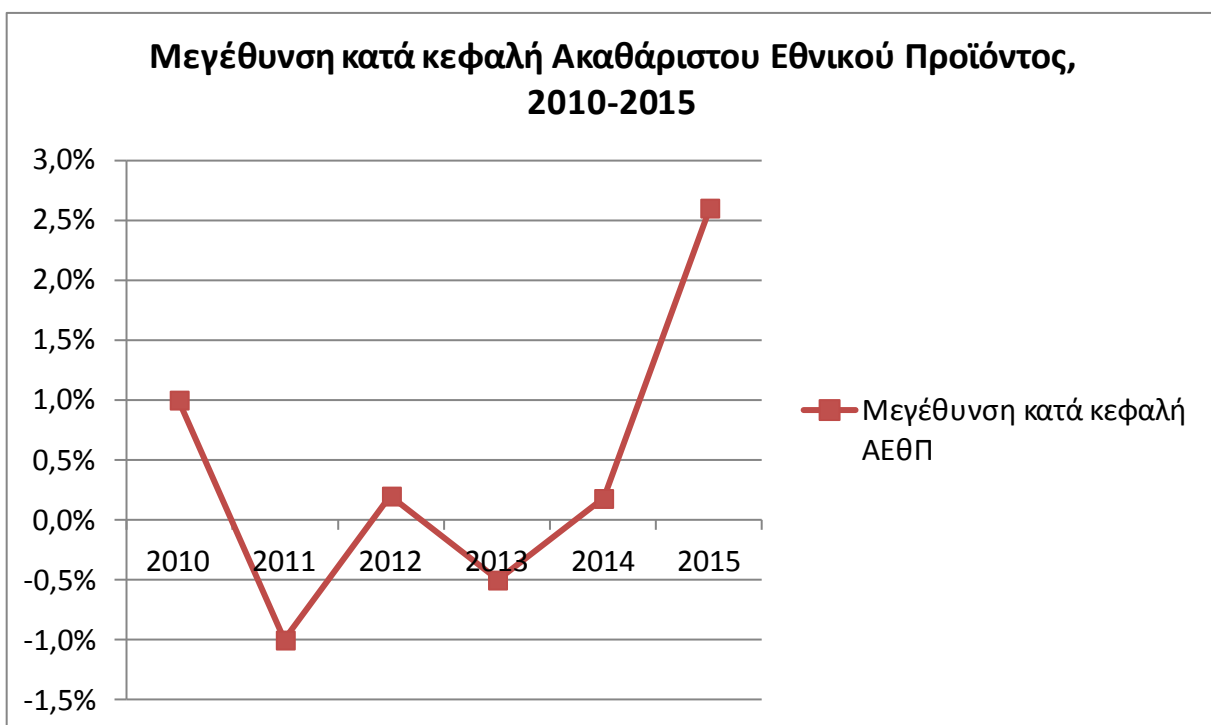
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Καταστήματα ευκολίας	158	167	178	192	209	229	253
Hypermarkets	19	23	27	29	31	35	37
Σούπερ μάρκετ	609	624	741	763	845	1.056	1.215
Παραδοσιακά καταστήματα	110.029	110.944	111.664	112.872	114.359	116.092	115.041
Σύνολο λιανεμπορικών καταστημάτων	113.092	114.058	114.928	116.194	117.804	119.795	118.953

ΠΗΓΗ: ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ & ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (MINISTRY OF SUPPLY & INTERNAL TRADING) - (2017: ESTIMATE)

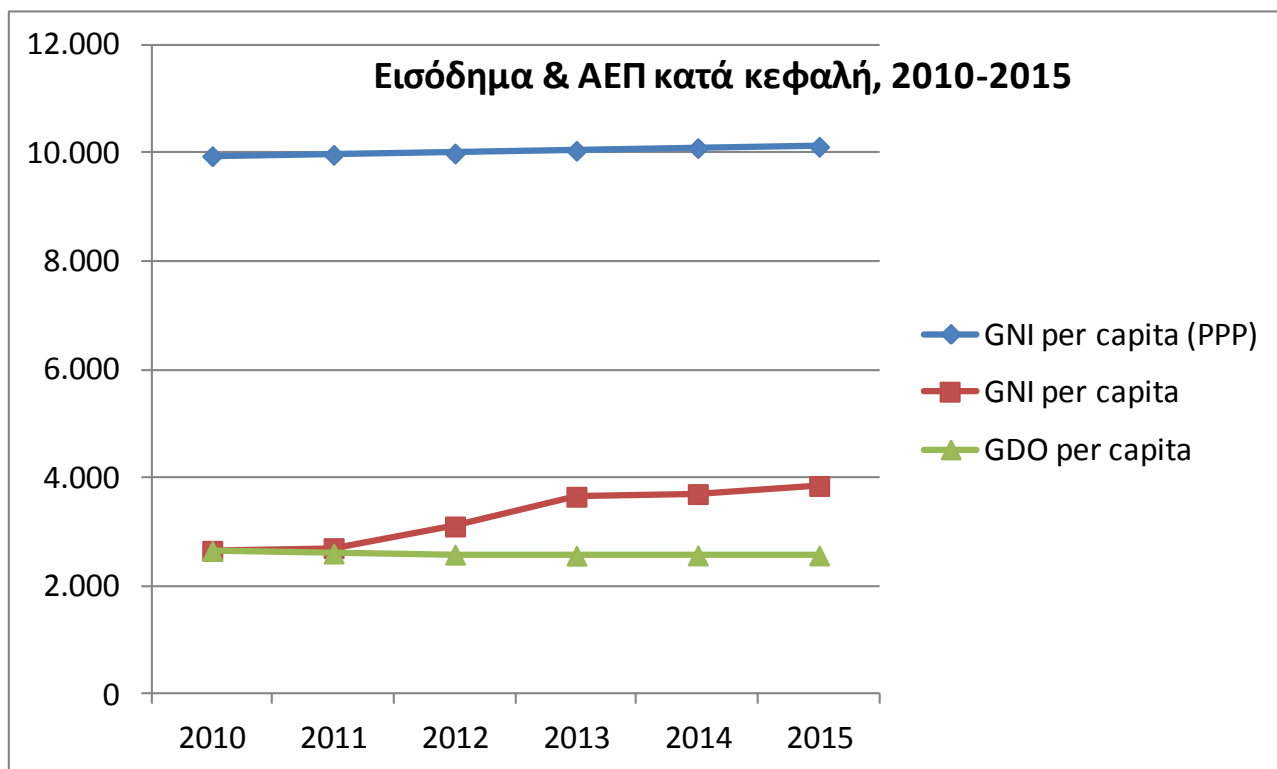

Σύμφωνα με κλαδικές εκτιμήσεις, η διαρκής μεγέθυνση του τομέα λιανεμπορίου τροφίμων στην Αίγυπτο αποδίδεται αφ' ενός στο μεγάλο μέγεθος του νεαρού πληθυσμού, ο οποίος μάλιστα αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς, και αφ' ετέρου στις αυξητικές τάσεις της εγχώριας αγοραστικής δύναμης, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Παρ' ότι οι αυξήσεις εισοδήματος σε πραγματικούς όρους τα τελευταία χρόνια είναι οριακές, οι εκτιμήσεις αναφέρουν πως υπάρχει συνολική εμφανής τάση μεγέθυνσης της αγοραστικής δύναμης, η οποία μάλιστα θα συνεχιστεί και εντατικοποιηθεί κατά τα προσεχή χρόνια.

Στα κατωτέρω διαγράμματα απεικονίζονται οι εξελίξεις στο εγχώριο κατά κεφαλήν εισόδημα στην Αίγυπτο τα τελευταία χρόνια, μη συμπεριλαμβανομένων ωστόσο των εξελίξεων του τελευταίου 1,5 έτους.

ΠΗΓΗ: World Bank

ΠΗΓΗ: World Bank

Όπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, όσο η πολιτική και οικονομική κατάσταση της χώρας παραμένουν σταθερές, η τάση μεγέθυνσης γενικότερα του κλάδου του λιανεμπορίου, αλλά και ειδικότερα του λιανεμπορίου τροφίμων, αναμένεται να συνεχιστεί και εντατικοποιηθεί.

Κατωτέρω παρουσιάζουμε σύνοψη των ευκαιριών, αλλά και των δυσκολιών που παρουσιάζει η αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά για τα ελληνικά τρόφιμα:

Πλεονεκτήματα-ευκαιρίες & δυσκολίες-εμπόδια εισόδου στην αιγυπτιακή αγορά

Πλεονεκτήματα / Ευκαιρίες	Δυσκολίες / Εμπόδια
ΓΕΝΙΚΑ	
<ul style="list-style-type: none"> • Η απαλλαγή από δασμούς των εισαγόμενων τροφίμων προέλευσης Ε.Ε. βάσει της συμφωνίας σύνδεσης Ε.Ε.-Αιγύπτου (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) 	<ul style="list-style-type: none"> • Η σειρά μη δασμολογικών τεχνικών εμποδίων και διαδικασιών που θεσπίζουν κατά καιρούς οι αιγυπτιακές Αρχές με σκοπό τον περιορισμό των εισαγωγών. Οι σχετικές διαδικασίες είναι σε αρκετές περιπτώσεις αδιαφανείς
<ul style="list-style-type: none"> • Η δυνατότητα να επωφεληθούν τα νεοεισερχόμενα στην αγορά καταναλωτικά προϊόντα από την επέκταση των μεγάλων αλυσίδων λιανεμπορίου τα τελευταία χρόνια 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι στρεβλώσεις της αγοράς, οι οποίες προκαλούνται από το γεγονός ότι το κράτος εισάγει και εμπορεύεται αρκετά βασικά είδη διατροφής, καθώς και από το σύστημα επιδοτήσεων τροφίμων
<ul style="list-style-type: none"> • Η διαφαινόμενη τάση επέκτασης της παρουσίας καταστημάτων delicatessen, βιολογικών προϊόντων & ειδών υγιεινής διατροφής 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σοβαρές ελλείψεις συναλλάγματος για την χρηματοδότηση των εισαγωγών, σε συνδυασμό με την υποτίμηση της αιγυπτιακής λίρας κατά άνω του 100% σε διάστημα μερικών μηνών, που έχει καταστήσει τα εισαγόμενα προϊόντα ακριβά
	<ul style="list-style-type: none"> • Η φθηνότερη και μαζική εγχώρια παραγωγή σε ορισμένα προϊόντα τροφίμων
	<ul style="list-style-type: none"> • Η ανάγκη για εξεύρεση αξιόπιστου Αιγύπτιου εισαγωγέα ο οποίος θα γνωρίζει καλά τις απαιτούμενες διαδικασίες και θα μπορεί να βοηθήσει τα προϊόντα κατά το στάδιο εισαγωγής τους και εισόδου τους στην αγορά
	<ul style="list-style-type: none"> • Η εγγύτητα της Αιγύπτου σε άλλους, φθηνότερους και πιο ανταγωνιστικούς από πλευράς τιμών προμηθευτές (Μ. Ανατολή & Β. Αφρική)
	<ul style="list-style-type: none"> • Το γεγονός ότι οι εκπτωτικές αλυσίδες δείχνουν ισχυρότατες τάσεις ταχείας επέκτασης της παρουσίας τους στην αιγυπτιακή αγορά
	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μέχρι τώρα χαμηλοί ρυθμοί ανάκαμψης του εισερχόμενου τουριστικού ρεύματος
ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	
<ul style="list-style-type: none"> • Γενικότερη θετική εικόνα για την Ελλάδα στην Αίγυπτο 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ελλιπής μερικές φορές πληροφόρηση των Ελλήνων εξαγωγέων για το μέγεθος, τις δυνατότητες και τις προοπτικές ανάπτυξης που παρουσιάζει η αιγυπτιακή αγορά
<ul style="list-style-type: none"> • Η κατ' αρχήν θετική εικόνα για την ποιότητα των ελληνικών προϊόντων στην Αίγυπτο, ιδιαίτερα στον κλάδο διατροφής 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεπακόλουθα, η παρατηρούμενη ενίοτε έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων για την αιγυπτιακή αγορά και η ελλιπής στήριξη τους από άποψη marketing
<ul style="list-style-type: none"> • Οι δυνατότητες αποτελεσματικής προώθησης και διεύδυσης επώνυμων και ποιοτικών ελληνικών προϊόντων, με το κατάλληλο μείγμα προβολής, αλλά πάντοτε εστιάζοντας στον παράγοντα της χαμηλής τιμής 	

Γ. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ & ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΚΑΝΑΛΙΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο διατηρούν τα δικά τους συστήματα διανομής, χρησιμοποιώντας μοντέρνους αποθηκευτικούς χώρους και κέντρα logistics. Κατά περίπτωση, οι εισαγωγές διενεργούνται είτε απ' ευθείας από τις αλυσίδες (συνήθως από τα κεντρικά γραφεία διοίκησης), ή από εξουσιοδοτημένους εισαγωγείς τους, ή και, σε ορισμένες περιπτώσεις, από περιφερειακά καταστήματα. Οι εισαγωγείς κάποιες φορές πωλούν τα προϊόντα τους σε χονδρεμπόρους, οι οποίοι με την σειρά τους τα διανέμουν σε λιανεμπορικά καταστήματα τροφίμων. Επίσης, αρκετοί Αιγύπτιοι εισαγωγείς πωλούν απ' ευθείας σε λιανεμπορικά καταστήματα.

Οι μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο:

Όπως προαναφέραμε, ο αριθμός και το μέγεθος των πωλήσεων των σύγχρονων αλυσίδων σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο αυξάνονται διαρκώς τα τελευταία χρόνια, παρ' όλα αυτά, αντιπροσωπεύουν ακόμη μόλις το 1% του συνολικού αριθμού των λιανικών καταστημάτων τροφίμων, καθώς ακόμη σήμερα υπερισχύουν τόσο αριθμητικά όσο και σε όγκο πωλήσεων τα παραδοσιακά καταστήματα τροφίμων. Συνολικά, οι συνδυασμένες πωλήσεις των αλυσίδων σούπερ μάρκετ και των hypermarket στην Αίγυπτο αντιπροσωπεύουν μερίδιο 27,6% του συνόλου των λιανεμπορικών πωλήσεων τροφίμων.

Ο κατωτέρω πίνακας απεικονίζει τις 10 μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket που λειτουργούν στην Αίγυπτο, με βάση την αξία των πωλήσεών τους το έτος 2016. Διευκρινίζουμε ότι οι 2 εμφανιζόμενες ως κορυφαίες λιανεμπορικές αλυσίδες έχουν τα τελευταία χρόνια μεν αναπτύξει μαζική παρουσία στην αιγυπτιακή αγορά, πρόκειται ωστόσο για αλυσίδες "lower-end", δηλαδή χαμηλών έως μεσαίων τιμών, που απευθύνονται ως επί το πλείστον σε χαμηλού εισοδηματικού επιπέδου καταναλωτές. Από αυτές, η αλυσίδα BIM είναι τουρκικής προέλευσης εκπτωτική αλυσίδα (hard discounter), ενώ η Kazyon είναι εγχώρια εκπτωτική αλυσίδα.

Σημειώνεται ότι αμφότερες οι 2 μεγαλύτερες, με βάση την αξία πωλήσεων, δραστηριοποιούμενες αλυσίδες στην Αίγυπτο, είναι νεοεισελθούσες στην αγορά, έχοντας ξεκινήσει την λειτουργία τους το 2014 και έχοντας καταγράψει εντυπωσιακούς ρυθμούς επέκτασης και ανοίγματος καινούριων καταστημάτων, ενώ κεντρικός στρατηγικός τους στόχος παραμένει το άνοιγμα περισσότερων καταστημάτων που θα καλύπτουν κατά το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της Αιγύπτου, γεωγραφικά και πληθυσμιακά.

Οι 10 μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ / hypermarket στην Αίγυπτο

Επωνυμία αλυσίδας	Ιδιοκτήτρια εταιρεία	Αξία πωλήσεων (2016)	Αριθμός καταστημάτων	Περιοχές	Τύπος καναλιού διανομής
BIM	BIM LLC	EGP 11.522 εκατ.	256	Εθνική παρουσία	
Kazyon	Tawfeer for Food Products	EGP8.837 εκατ.	182	Εθνική παρουσία	
Carrefour	Majid Al Futtaim	EGP4.920 εκατ.	35	Εθνική παρουσία	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Ragab Sons	Ragab Sons for Trade	EGP2.956 εκατ.	70	Εθνική παρουσία	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Metro Fresh Foods Kheir Zaman	Mansour Manufacturing & Dist.	EGP2.697 εκατ.	66	Εθνική παρουσία	Διανομέας
Spinneys	Spinneys Egypt Ltd.	EGP1.551 εκατ.	9	Κάιρο, Αλεξάνδρεια, Hurghada	Απ' ευθείας εισαγωγέας
El Nil, Al Masria, Al Ahram	Holding Co. for Food Industries	EGP986 εκατ.	352	Εθνική παρουσία	Κρατικές αλυσίδες διανομής
Fathallah Gomla	Fathallah Gomla Market	EGP701 εκατ.	28	Αλεξάνδρεια, Κάιρο, Βόρεια Αίγυπτος	Απ' ευθείας εισαγωγέας, χονδρέμπορος
Seoudi Market	Seoudi Co.	EGP482 εκατ.	11	Κάιρο	
Alfa Market	Alfa Market S.A.E.	EGP462 εκατ.	6	Κάιρο	Απ' ευθείας εισαγωγέας

ΠΗΓΗ: GAIN REPORT, EGYPT-RETAIL FOODS 2016 ANNUAL, USDA FOREIGN AGRICULTURAL SERVICE

Αξίζει να αναφέρουμε, πέραν των ως άνω μεγαλύτερων, με βάση τον κύκλο εργασιών, αιγυπτιακών αλυσίδων, τις δύο ελληνικού ενδιαφέροντος μικρές αλλά γνωστές αλυσίδες σούπερ μάρκετ OSCAR (ελληνικών συμφερόντων) και ROYAL HOUSE (αιγυπτιακή φίρμα), οι οποίες διαθέτουν από 2 και 1 καταστήματα στο Κάιρο, αντιστοίχως, και συμπεριλαμβάνουν αρκετά ποιοτικά ελληνικά προϊόντα στο προσφερόμενο φάσμα του εμπορικού τους μείγματος. Σημειώνεται ότι δεν διαθέτουμε ακριβή στοιχεία πωλήσεων που πραγματοποιούν οι δύο ανωτέρω αλυσίδες.

Οι αλυσίδες καταστημάτων ευκολίας στην Αίγυπτο:

Αξιόλογη ανάπτυξη καταγράφεται εξάλλου, όπως έχουμε προαναφέρει, και στον τομέα των καταστημάτων ευκολίας, που διαθέτει δυναμικό 229 καταστημάτων σε ολόκληρη την χώρα, η πλειονότητα των οποίων είναι συγκεντρωμένη σε πρατήρια καυσίμων. Ο αριθμός καταστημάτων ευκολίας προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά 10% στην διάρκεια του 2017. Τα περισσότερα καταστήματα ευκολίας είναι συγκεντρωμένα στα πρατήρια καυσίμων Ecxon Mobil, με 138 καταστήματα (μερίδιο 54,5% του συνόλου), με τις επωνυμίες Mobil market, Esso Snack & Shop και On the Run, τα οποία διαθέτουν σνακ, αναψυκτικά ποτά και έτοιμα φαγητά. Ακόμη 2 σημαντικές αλυσίδες με συγκέντρωση καταστημάτων ευκολίας εντός ή πλησίον πρατηρίων καυσίμων είναι οι Emarat Misr και La Poire. Στον κατωτέρω πίνακα βλέπουμε τις 5 κορυφαίες αλυσίδες καταστημάτων ευκολίας στην Αίγυπτο, με βάση την αξία των πωλήσεών τους το 2016.

Οι 5 μεγαλύτερες αλυσίδες καταστημάτων ευκολίας στην Αίγυπτο

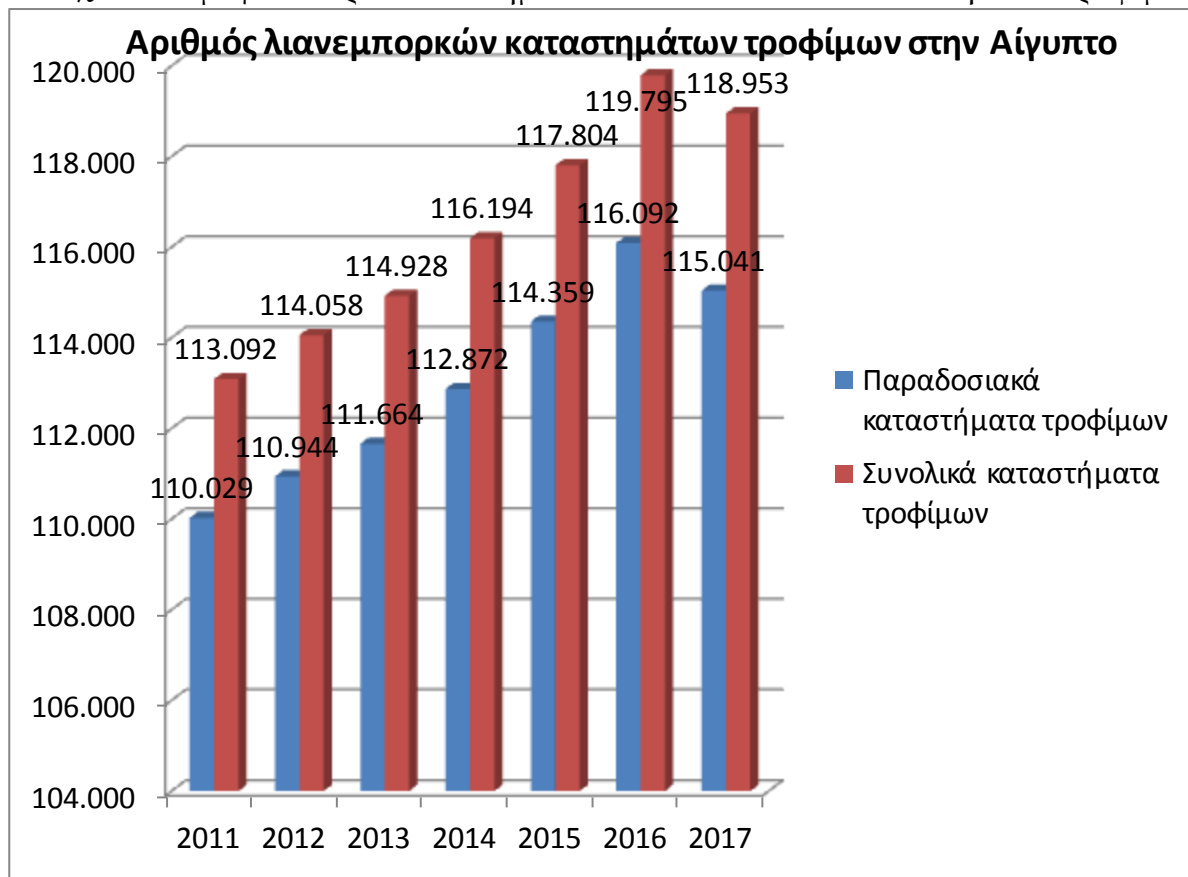
Επωνυμία αλυσίδας	Ιδιοκτήτρια εταιρεία	Αξία πωλήσεων (2016)	Αριθμός καταστημάτων	Περιοχές
Mobil Market, Esso Snack & Shop, On the Run	Ecxon Mobil Corp.	EGP 672,4 εκατ.	138	Εθνική παρουσία
La Poire	La Poire	EGP96,3 εκατ.	25	Εθνική παρουσία
Emarat Misr	Emirates General Petroleum Co.	EGP65,7 εκατ.	6	Κάιρο, Αλεξάνδρεια
Total	Total S.A.	EGP56,5 εκατ.	10	
7 Mart	7 Mart	EGP46 εκατ.	4	Κάιρο

ΠΗΓΗ: GAIN REPORT, EGYPT-RETAIL FOODS 2016 ANNUAL, USDA FOREIGN AGRICULTURAL SERVICE

Τα παραδοσιακά παντοπωλεία στην Αίγυπτο:

Όπως έχουμε προαναφέρει, ο κλάδος των παραδοσιακών παντοπωλείων και των υπαίθριων αγορών κυριαρχεί στην αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά τροφίμων. Τα εν λόγω καταστήματα περιλαμβάνουν πάσης φύσεως μεγαλύτερα και μικρότερα παραδοσιακά παντοπωλεία, οπωροπωλεία, κρεοπωλεία, αρτοποιεία κλπ. Αξίζει να σημειωθεί ότι, καίτοι οι ρυθμοί μεγέθυνσης του εν λόγω κλάδου βαίνουν φθίνοντες, παραμένουν ωστόσο σε θετικά επίπεδα.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί διακρίνουμε την εξέλιξη του συνολικού αριθμού λιανεμπορικών καταστημάτων τροφίμων, σε αντιπαράθεση με τον αριθμό παραδοσιακών καταστημάτων τροφίμων κατά την περίοδο 2011-2017. Σημειώνεται ότι για το 2017 αναμένεται ελαφρά μείωση του συνολικού αριθμού καταστημάτων, η οποία εξηγείται αφ' ενός ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του προγράμματος οικονομικών μεταρρυθμίσεων και της πολιτικής λιτότητας που εφαρμόζει η αιγυπτιακή κυβέρνηση και αφ' ετέρου από το αυξανόμενο διαχρονικά μερίδιο που κατέχουν τα μεγαλύτερα καταστήματα επί των συνολικών πωλήσεων τροφίμων.

ΠΗΓΗ: EUROMONITOR DATA (2017: ESTIMATE)

Τα καταστήματα delicatessen στην Αίγυπτο:

Θεωρούμε πως θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στον, μικρό ακόμη, ωστόσο αναπτυσσόμενο με ταχείς ρυθμούς κλάδο των λιανεμπορικών καταστημάτων προϊόντων delicatessen και βιολογικών προϊόντων στην Αίγυπτο, ο οποίος λογικά παρουσιάζει ενδιαφέρον για τους Έλληνες εξαγωγείς λόγω της δυνατότητάς του να απορροφήσει ανώτερης ποιότητας και τιμής ελληνικά τρόφιμα.

Καίτοι δεν διατίθενται ακριβή στοιχεία αναφορικά με το μέγεθος πωλήσεων του εν λόγω κλάδου στην αγορά, μπορούμε να κρίνουμε ότι αυτός αναπτύσσεται γρήγορα, απευθυνόμενος σε μεσαίου προς ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου άτομα, μέλη μίας διαμορφούμενης αιγυπτιακής «μεσαίας» τάξης, συγκεντρωμένης στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Σημαντικότερη και ταχύτερα αναπτυσσόμενη είναι η αλυσίδα Gourmet Egypt, με 8 καταστήματα σήμερα, 7 στο Κάιρο και 1 στην βόρεια ακτή της Αιγύπτου, μεταξύ Αλεξάνδρειας και Ελ Αλαμείν, η οποία διαθέτει αξιόλογη γκάμα

ελληνικών προϊόντων (κυρίως ελαιόλαδο, ελιές, φέτα και μέλι). Γνωστό είναι επίσης το σούπερ μάρκετ Sunny, το οποίο διαθέτει 1 κατάστημα στο Κάιρο και επικεντρώνει το φάσμα προσφερόμενων προϊόντων του σε είδη delicatessen, βιολογικά προϊόντα και είδη υγιεινής διατροφής, προσφέρει δε κατά καιρούς ικανή γκάμα ποιοτικών ελληνικών τροφίμων. Και οι δύο ανωτέρω αλυσίδες διαθέτουν καλά οργανωμένες ιστοσελίδες αγορών (online stores). Προσθέτουμε επίσης την σχετικά προσφάτως ιδρυθείσα αλυσίδα Fresh Food Market, με 1 κατάστημα στο Κάιρο και 1 στην Αλεξάνδρεια, με επικέντρωση στα βιολογικά και delicatessen προϊόντα και η οποία λανσάρει ένα πολύ νέο για την Αίγυπτο concept, του συνδυασμένου λιανεμπορικού καταστήματος και εστιατορίου με υγιεινά προϊόντα και είδη delicatessen.

Δ. ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Η βασική διάρθρωση της διαδρομής των προϊόντων από τον Έλληνα εξαγωγέα ως τον τελικό Αιγύπτιο καταναλωτή μπορεί να αποτυπωθεί ως εξής:

Έλληνας παραγωγός -----» Έλληνας εξαγωγέας ή μεγάλος περιφερειακός διανομέας -----» Αιγύπτιος εισαγωγέας ή διανομέας ή χονδρέμπορος -----» Αιγύπτιος λιανέμπορος -----» Αιγύπτιος καταναλωτής.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου τροφίμων που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Αίγυπτο, θα πρέπει κατ' αρχάς να εντοπίζουν ντόπιο εισαγωγέα ή διανομέα, με τον οποίο να οικοδομούν σχέση εμπιστοσύνης, καθώς οι εγχώριοι εισαγωγείς είναι εκείνοι που έχουν μεγαλύτερη γνώση, άνεση στην κατανόηση των διαδικασιών και συνεπώς δυνατότητα υποβοήθησης των αλλοδαπών εξαγωγέων προς υπερπήδηση των διαφόρων εμποδίων που κατά καιρούς τίθενται στις εισαγωγές από κρατικής αιγυπτιακής πλευράς. Επίσης, οι ντόπιοι εισαγωγείς κατανοούν καλύτερα τα εγχώρια κανάλια διανομής και διαθέτουν σχέσεις με τους λιανέμπορους. Σημειώνεται ότι ορισμένες μεγάλες αλυσίδες του λιανεμπορίου εισάγουν και απ' ευθείας, ωστόσο το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των μικρότερου και μεσαίου μεγέθους λιανέμπορων δουλεύουν μέσω εισαγωγέων.

Η άντληση πληροφόρησης για τις αγορές συγκεκριμένων προϊόντων δεν είναι ιδιαίτερα εύκολη υπόθεση στην Αίγυπτο, καθώς τα στατιστικά στοιχεία είτε δεν είναι διαθέσιμα, ή σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι αξιόπιστα. Για τον λόγο αυτό θεωρείται απαραίτητη η εξεύρεση καλού ντόπιου συνεργάτη ο οποίος να γνωρίζει καλά την αγορά, ή ακόμη και η πρόσληψη επιτόπιων συνεργατών ή εταιρείας μάρκετινγκ, με σκοπό την συλλογή περισσότερων πληροφοριών για την αγορά, πέραν αυτών που θα του παρασχεθούν από το Γραφείο ΟΕΥ Καΐρου εφ' όσον αποταθούν σε μας. Σημαντικό για κάθε ενδιαφερόμενο Έλληνα εξαγωγέα είναι να προσδιορίσει εάν τα προϊόντα ενδιαφέροντός του έχουν δυνατότητες πρόσβασης και διείσδυσης στην αγορά, καθώς και σε τι είδους διαδικασίες (registration κλπ.) υπόκειται η εισαγωγή τους.

Επιπλέον, δεδομένου ότι τα εγχώρια μεταφορικά κόστη αλλά και τα κόστη στα τελωνεία συχνά είναι αρκετά υψηλά, θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος εξαγωγέας να δίνει αρκούντως χαμηλές τιμές στα προϊόντα του πριν την φόρτωση, ώστε οι τελικές τιμές που προσφέρει στην εδώ αγορά να είναι ανταγωνιστικές. Σημαντική όπως προείπαμε είναι η οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης με τον τοπικό εισαγωγέα / διανομέα / συνεργάτη, ενώ επίσης θα πρέπει να συγκρατείται ότι η γραπτή επικοινωνία με τις εδώ επιχειρήσεις δεν είναι πάντοτε ο προσφορότερος τρόπος, αντιθέτως αρκετές φορές λειτουργούν καλύτερα οι τηλεφωνικές ή κατ' ιδίαν δια ζώσης επικοινωνίες. Ωστόσο, η τελική συμφωνία χρειάζεται απαραιτήτως να γίνει γραπτώς προκειμένου να αποφευχθούν ενδεχόμενες δυσχέρειες αργότερα. Επίσης, είναι αρκετά συνηθισμένο, τουλάχιστον στις πρώτες, δοκιμαστικές φορτώσεις, οι Αιγύπτιοι εισαγωγείς να ασχολούνται με περισσότερα του ενός προϊόντα, έως ότου αποφασίσουν ποια από αυτά τα προϊόντα θα προκρίνουν και θα συνεχίσουν να προωθούν στην αγορά. Σημειώνεται ότι, πέραν των διαδικασιών που επιβάλλονται κατά καιρούς στις εισαγωγές, τα εισαγόμενα προϊόντα θα πρέπει να συμμορφώνονται επίσης με διάφορες αιγυπτιακές προδιαγραφές, όπως επισήμανσης (labeling), διάρκειας ζωής κλπ., που παρουσιάζουμε κατωτέρω σε επόμενο κεφάλαιο.

Πέραν των πρακτικών δυσκολιών που προκύπτουν στην εισαγωγή ορισμένων προϊόντων στην Αίγυπτο, και ιδιαίτερα των τροφίμων, εξαιτίας των τεχνικών εμποδίων αλλά και της πληθώρας προδιαγραφών που εφαρμόζουν οι αιγυπτιακές Αρχές, ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει και στην γενικότερη δυσκολία που υπάρχει όσον αφορά τις πληρωμές, καθώς και τους τραπεζικούς περιορισμούς που υφίστανται στις μεταφορές κεφαλαίων σε συνάλλαγμα για χρηματοδότηση εισαγωγών. Καίτοι η κατάσταση δείχνει να βελτιώνεται σταδιακά, η έλλειψη συναλλάγματος στην χώρα τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργήσει πρόβλημα στις εισαγωγές, με αποκορύφωση το έτος 2016. Η κατά κανόνα ακολουθούμενη μέθοδος πληρωμών είναι μέσω ανέκκλητης ενέγγυας τραπεζικής πίστωσης ή έναντι φορτωτικών εγγράφων, η διακίνηση των οποίων διενεργείται διατραπεζικά.

Οι Έλληνες εξαγωγείς θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι εξακολουθεί να υφίσταται, το επιβληθέν από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου, όριο στην τήρηση λογαριασμών σε συνάλλαγμα και την μεταφορά κεφαλαίων σε συνάλλαγμα στο εξωτερικό για την χρηματοδότηση εισαγωγών μη βασικών αγαθών, ύψους \$50.000 μηνιαίως, ο οποίος έχει πλήξει σοβαρά το εισαγωγικό εμπόριο. Σημειώνεται ότι στα μέσα Ιουνίου τρέχοντος έτους η Κεντρική Τράπεζα κατήργησε αντίστοιχο περιορισμό στις διατραπεζικές μεταφορές κεφαλαίων φυσικών προσώπων σε συνάλλαγμα στο εξωτερικό, ύψους \$100.000 ετησίως, που ίσχυε από τον Φεβρουάριο 2011. Η άρση των ανωτέρω 2 περιορισμών εμπίπτει στις δεσμεύσεις της Αιγύπτου έναντι του ΔΝΤ, στο πλαίσιο συμφωνίας για παροχή από το Ταμείο εκτεταμένης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης ύψους \$12 δισ. προς την χώρα. Ωστόσο προς το παρόν ήρθη μόνον ο δεύτερος, που αφορούσε τις μεταφορές συναλλάγματος από φυσικά πρόσωπα. Εικάζουμε, χωρίς να μπορούμε να προβλέψουμε επακριβώς, ότι εντός του προσεχούς διαστήματος, λογικά θα πρέπει να αρθεί και ο ως άνω περιγραφείς περιορισμός μεταφοράς συναλλάγματος για χρηματοδότηση εισαγωγών.

Η συμμετοχή σε εγχώριες διεθνείς εκθέσεις τροφίμων, οι οποίες έχουν μία κάποια περιφερειακή διάσταση καλύπτοντας τον ευρύτερο χώρο της Β. Αφρικής, περιορισμένης πάντως εμβέλειας, αποτελούν ενδεχομένως πρόσφορο τρόπο απόκτησης ορισμένων χρήσιμων επαφών με εδώ εμπόρους. Από αυτές ξεχωρίζουμε τις εκθέσεις Food Africa (τρόφιμα & ποτά, τέλη Απριλίου), Sahara (αγροτικά προϊόντα & εξοπλισμός, τέλη Σεπτεμβρίου) και HACE-HOTEL EXPO (τρόφιμα & ποτά για την αγορά μαζικής εστίασης, τέλη Οκτωβρίου).

Επίσης, συχνά το Γραφείο μας συνεργάζεται με επιχειρηματικούς και άλλους φορείς εξωστρέφειας από την Ελλάδα για την διοργάνωση είτε επιχειρηματικών αποστολών στην Αίγυπτο, ή και προγραμμάτων επισκέψεων Αιγυπτίων αγοραστών στην Ελλάδα για επαφές με Έλληνες εξαγωγείς, όπως πρόσφατα –στο διάστημα 7-12 Μαΐου σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα- σε συνεργασία με το Enterprise Greece.

Ε. ΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ & ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

ΓΕΝΙΚΑ

Μέχρι πρότινος, μόνον Αιγύπτιοι υπήκοοι και εταιρείες πλήρως αιγυπτιακής ιδιοκτησίας και διαχείρισης μπορούσαν να προβούν σε εισαγωγή προϊόντων στην Αίγυπτο, με την προϋπόθεση της εγγραφής τους στο μητρώο των εισαγωγέων. **Στις 7 Μαρτίου τ.ε., ψηφίστηκε από το αιγυπτιακό κοινοβούλιο νέα νομοθεσία (Ν. 7/2017) που τροποποίησε το νόμο του 1982 (Ν. 121/1982) περί εμπορικής αντιπροσώπευσης. Η νομοθεσία βρίσκεται σε ισχύ από τις 8 Μαρτίου τ.ε. Η νέα νομοθεσία προβλέπει για τις εισαγωγικές εταιρείες ελάχιστο μερίδιο αιγυπτιακής ιδιοκτησίας στο κεφάλαιο το 51% -και συνεπώς επιτρέπει την ξένη συμμετοχή στο κεφάλαιο αυτών- σε αντίθεση με το νόμο του 1982 που προέβλεπε 100% αιγυπτιακή ιδιοκτησία των εισαγωγικών εταιρειών. Η νομοθεσία προβλέπει εξάλλου ότι το διευθυντικό στέλεχος της εταιρείας που ασχολείται με εισαγωγές πρέπει να είναι αιγυπτιακής εθνικότητας. Η νέα νομοθεσία εισάγει, ως νέα προϋπόθεση για την, στο εξής, εγγραφή των εισαγωγικών εταιρειών στο μητρώο εισαγωγέων, ελάχιστο επίπεδο κύκλου εργασιών κατά το έτος που προηγείται της εγγραφής, στις 2 εκατ. αιγυπτιακές λίρες για ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και στις 5 εκατ. αιγυπτιακές λίρες για εταιρείες, αντίστοιχα. Επίσης, η νέα νομοθεσία αυξάνει το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την εγγραφή των εμπόρων στο μητρώο εισαγωγέων στις 500.000 λίρες (έναντι 10.000 λιρών προηγουμένως) και απαιτεί από τις εισαγωγικές εταιρείες να διαθέτουν ελάχιστο καταβεβλημένο κεφάλαιο 2 εκατ. λιρών (έναντι 15.000 λιρών προηγουμένως), και ελάχιστο συνολικό εταιρικό κεφάλαιο 5 εκατ. λιρών. Τέλος, η νέα νομοθεσία εισάγει την υποχρέωση κατάθεσης κατά την εγγραφή στο μητρώο εισαγωγέων εγγύησης ποσών ύψους 50.000 λιρών για φυσικά πρόσωπα και 200.000 λιρών για νομικά πρόσωπα, αντίστοιχα.**

Οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Επενδυτικού Νόμου δύναται να εισάγουν οι ίδιες ή μέσω τρίτων, ό,τι χρειάζονται για την ίδρυση, επέκταση

και λειτουργία τους όπως υλικά, μηχανήματα, εξοπλισμός, εξαρτήματα, μέσα μεταφορών που είναι κατάλληλα για τη δραστηριοτήτων τους, χωρίς να είναι απαραίτητη η εγγραφή στο μητρώο των εισαγωγέων..

Η εγγραφή στο Μητρώο Εξαγωγέων είναι εξάλλου απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να πραγματοποιηθεί εξαγωγή από την Αίγυπτο. Δεν υπάρχουν περιορισμοί που να επιβάλλονται στους αλλοδαπούς ή στις τοπικές εταιρείες, ανεξάρτητα αν ανήκουν ολικά ή εν μέρει σε αλλοδαπούς αναφορικά με την εξαγωγή προϊόντων από την Αίγυπτο. Κατ' εξαίρεση, οι εταιρείες που υπόκεινται στον επενδυτικό νόμο έχουν το δικαίωμα να εξαγουν τα προϊόντα τους οι ίδιες ή μέσω μεσαζόντων χωρίς άδεια και χωρίς να υπάρχει ανάγκη για την εγγραφή τους στο Μητρώο Εξαγωγέων.

Μεταξύ ΕΕ και Αιγύπτου έχει υπογραφεί Συμφωνία Σύνδεσης (2001) η οποία ισχύει και εφαρμόζεται από το 2004. Σ' αυτήν προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η εμπορική και οικονομική ολοκλήρωση κεντρικό στοιχείο της οποίας είναι η δημιουργία Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου. Η τελευταία προϋποθέτει την εκατέρωθεν δασμολογική απελευθέρωση των αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων (με μεταβατικές διατάξεις, για ορισμένες κατηγορίες, 15-ετούς διάρκειας). Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τη Συμφωνία Σύνδεσης, καθώς και βασικά στοιχεία για τις εμπορικές σχέσεις ΕΕ-Αιγύπτου και τις ισχύουσες διαδικασίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αίγυπτο (https://eeas.europa.eu/delegations/egypt_en), για δε τις ισχύουσες εισαγωγικές διαδικασίες και τους δασμούς που εφαρμόζονται στην Αίγυπτο, καθώς και στατιστικά στοιχεία εμπορίου, μπορούν να ανατρέξουν στην αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Market Access Database, στην διεύθυνση: <http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>). Επίσης πληροφορίες, όσον αφορά τους δασμούς εισαγωγής και τους ισχύοντες φόρους κατανάλωσης, μπορούν να αντληθούν και από την ιστοσελίδα των αιγυπτιακών τελωνείων <http://www.customs.gov.eg>. (Σημειώνουμε την επιφύλαξη ότι κατά καιρούς δεν φαίνεται να λειτουργεί η αγγλική εκδοχή της εν λόγω ιστοσελίδας).

Επισημαίνουμε ότι η αρμόδια υπηρεσία του αιγυπτιακού Υπουργείου Οικονομικών εξέδωσε πρόσφατα Εγκύκλιο Διαταγή (αριθ.8/2017) μέσω της οποίας παρέχονται οδηγίες στις τελωνειακές αρχές της χώρας σε ό,τι αφορά την **τήρηση εξειδικευμένων προϋποθέσεων τις οποίες πρέπει να πληρούν τα πιστοποιητικά προέλευσης προϊόντων** η εισαγωγή των οποίων στην Αίγυπτο διέπεται από διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες και πραγματοποιείται, βάσει αυτών, υπό προνομιακό καθεστώς. Η εν λόγω Εγκύκλιος αφορά μεταξύ άλλων και τα ευρωπαϊκά προϊόντα, η προνομιακή εισαγωγή των οποίων διέπεται από τους όρους της Εταιρικής Συμφωνίας Ε.Ε.-Αιγύπτου και εξειδικεύει την απαιτούμενη μορφή και το περιεχόμενο των πιστοποιητικών κυκλοφορίας EUR 1 και EUR-MED, αντίστοιχα (σημεία 1 Α και Β), προκειμένου να γίνουν αποδεκτά.

Σημειωτέον ότι το αιγυπτιακό κράτος έχει από τις αρχές 2016 εφαρμόσει νέα νομοθεσία για συγκεκριμένες κατηγορίες εισαγόμενων αγαθών, που θεσπίζει ειδική διαδικασία πιστοποίησης, επιθεώρησης και εγγραφής σε μητρώο αλλοδαπών παραγωγών προς Αίγυπτο. Η εν λόγω προβλεπόμενη διαδικασία περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια ενεργειών, τα οποία εξηγούμε κατωτέρω, υπό κεφάλαιο σχετικό με εισαγωγικές διατυπώσεις και πιστοποιητικά.

Δασμολόγιο, Κανονισμοί και Τελωνείο

Σύμφωνα με το δασμολόγιο που ισχύει στην Αίγυπτο το εύρος των δασμών που επιβάλλονται στα Ευρωπαϊκά προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία τροφίμων ποικίλει από 0% μέχρι 30%. Οι επιβαλλόμενοι πάντως δασμοί σχετίζονται κυρίως με προϊόντα που περιέχουν χοιρινό κρέας και οινόπνευμα, καθώς και ορισμένα τρόφιμα που παράγονται εγχωρίως.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παρά το γεγονός ότι δεν απαγορεύεται η εισαγωγή και η κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών στην Αίγυπτο, η δασμολόγηση τέτοιων προϊόντων είναι υπερβολικά υψηλή (κυμαίνεται από 600% μέχρι 3000%). Τα όποια εισαγόμενα προϊόντα διακινούνται μόνο μέσω ξενοδοχειακών μονάδων και καταστημάτων αφορολόγητων ειδών, που πραγματοποιούν τις εισαγωγές με ειδικό καθεστώς και χαμηλότερους εισαγωγικούς δασμούς, κατόπιν αδείας του εποπτευόμενου από το Υπουργείο Εμπορίου κρατικού φορέα General Organization for Export & Import Control (www.goeic.gov.eg). Αξίζει να επισημανθεί ότι οι εισαγωγές οινοπνευματωδών ποτών για τουριστικούς λόγους υπόκεινται σε χαμηλότερο δασμό, της τάξεως του 300%.

Στον κατωτέρω πίνακα συνοψίζουμε αιγυπτιακές δασμολογικές επιβαρύνσεις για εισαγωγές προϊόντων από χώρες Ε.Ε. υπό κεφάλαια 01 έως 23 του δασμολογίου.

Αιγυπτιακές δασμολογικές επιβαρύνσεις κεφαλαίων 01-23 δασμολογίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ
01-ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	0%
02-ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ	0% εκτός από: 0203: 20%-30% (MFN) 0206.30, 41, 49: 30% 0207.11, 12: 19.5% 0209: 20% (MFN) 0210.11, 12, 19: 30%
03-ΙΧΘΥΗΡΑ	0%
04-ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ, ΑΥΓΑ, ΜΕΛΙ	0%
07-ΛΑΧΑΝΙΚΑ & ΡΙΖΕΣ	0%
08-ΚΑΡΠΟΙ & ΦΡΟΥΤΑ	0%
09-ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ & ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	0%
10-ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	0%
11-ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΠΑΣ	0%
12-ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ ΣΠΟΡΟΙ	0%
13-ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ, ΦΥΤΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	0%

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ
15-ΛΙΠΗ & ΕΛΑΙΑ	0%, εκτός από: 1501: 10% (MFN)
16-ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ & ΙΧΘΥΗΡΩΝ	0%, εκτός από: 1602.10, 20: 20% 1602.41, 42, 49: 30% 1602.90.10: 30%
17-ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0%, εκτός από: 1704: 20%
18-ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΙΑΣ	0%, εκτός από: 1806: 5%-10%
19-ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	0%, εκτός από: 1902: 15% 1905: 15% 1905.90.10: 1%, 1905.90.90: 15%)
20-ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΦΡΟΥΤΩΝ	0%, εκτός από: 2004: 10%
21-ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	0%, εκτός από: 2106.90.20: 3000%
22-ΠΟΤΑ	0%, εκτός από: 2203: 1200% (MFN) 2204: 600%, 1800%, 3000% 2205: 3000% 2206: 3000% 2207: 2%-10% 2208: 3000% (2208.90.10: 30%)
23-ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ & ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	0%

ΠΗΓΗ: EU MARKET ACCESS DATABASE

Επιπλέον, επισημαίνουμε ότι μεγάλος αριθμός πιστοποιητικών απαιτείται από τις αιγυπτιακές αρχές κατά την εισαγωγή προϊόντων στην αιγυπτιακή αγορά. Γενικά, τα πιστοποιητικά που απαιτούνται κατά την εισαγωγή προϊόντων που εμπίπτουν στην κατηγορία «τρόφιμα και ποτά» με προέλευση από την E.E Market Access Database, 2016) είναι τα εξής (τηρείται η ευρωπαϊκή ορολογία στην αγγλική, προς αποφυγή συγχύσεων):

Γενικές απαιτήσεις

- ✓ Prior Notice of Arrival
- ✓ Manifest
- ✓ Customs Import Declaration
- ✓ Declaration of Dutiable Value
- ✓ Commercial Invoice
- ✓ Pro Forma Invoice
- ✓ Packing List
- ✓ Certificate of Non-Preferential Origin
- ✓ Proof of Preferential Origin
- ✓ Air Waybill
- ✓ Bill of Lading
- ✓ Insurance Certificate

- ✓ Delivery Order
- ✓ Risk Management
- ✓ Commercial Registration
- ✓ Importer Card
- ✓ Tax Registration Card

Συγκεκριμένες απαιτήσεις για ορισμένους κλάδους προϊόντων

- ✓ Import Approval and Import Permit for Animals, Animal Products, and Veterinary Pharmaceuticals
- ✓ Certificate of Radioactivity Inspection
- ✓ Inspection of Agricultural products, foodstuffs and articles intended to come into contact with these
- ✓ Certificate of Conformity
- ✓ Veterinary Health Certificate for Animal Products
- ✓ Halal Certificate
- ✓ Appeal Against Final Inspection Results for Agricultural products, food and Related products

Όλα τα προϊόντα κρέατος και πουλερικών απαιτείται να είναι πιστοποιημένα ως «Halal» (διαδικασία σφαγής σύμφωνα με τον ισλαμικό νόμο). Η χρήση οινοπνεύματος ως συστατικού ή ως πρόσθετης ουσίας απαγορεύεται σε όλα τα εισαγόμενα προϊόντα τροφίμων στην Αίγυπτο. Η εισαγωγή χοιρινού και προϊόντων χοιρινού κρέατος επιτρέπεται αλλά υπό πολύ αυστηρούς κανονισμούς.

Όλα τα προϊόντα τα οποία ξεπερνούν την ημερομηνία ραφίου (shelf life) θεωρούνται ως μη κατάλληλα για την ανθρώπινη κατανάλωση. Επίσης η χρήση των φράσεων “use by” or “sell by” για την αναγραφή της ημερομηνίας κατανάλωσης δεν είναι αποδεκτή (βλ. επίσης γενικές απαιτήσεις για συσκευασία). Με βάση κυβερνητικό διάταγμα του 1994, τα εισαγόμενα προϊόντα πρέπει γενικά να διαθέτουν τουλάχιστον το ήμισυ της διάρκειας ζωής τους στο ράφι (“established shelf life”) κατά την εισαγωγή τους στην Αίγυπτο, διαφορετικά απορρίπτονται. Η διάρκεια ζωής υπολογίζεται από την ημερομηνία παραγωγής μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης όλων των τελωνειακών διαδικασιών και την πιστοποίηση εισαγωγής στον αιγυπτιακό λιμένα εισόδου. Για τα βιολογικά προϊόντα απαιτείται ειδική δήλωση του ξένου εξαγωγέα περί συμβατότητάς τους με τα αιγυπτιακά και διεθνή πρότυπα.

Συσκευασία και σήμανση (Packaging and Labeling)

Η Αίγυπτος έχει επιβάλει ένα μεγάλο αριθμό από κανονισμούς όσον αφορά την συσκευασία και την σήμανση που πρέπει να ακολουθείται για τα εισαγόμενα προϊόντα. Όλα τα προϊόντα θα πρέπει να είναι κωδικοποιημένα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Παρόμοια προϊόντα πρέπει να συσκευάζονται με παρόμοιο τρόπο.

Γενικές απαιτήσεις για την σήμανση (Labeling)

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με στοιχεία που έχουν συλλεχθεί από την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Market Access Database (2016), για τα προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία των τροφίμων και ποτών, θα πρέπει να

αναγράφονται καθαρά στις συσκευασίες στην Αραβική γλώσσα, οι ακόλουθες πληροφορίες:

- ✓ name and address of the manufacturer
- ✓ name and kind of product
- ✓ international details and signs to be observed in the course of transportation and handling
- ✓ country of origin
- ✓ mode of operation, if applicable
- ✓ production date
- ✓ expiry date

Γενικές απαιτήσεις για την συσκευασία (Packaging)

Επιπλέον, προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία «τρόφιμα» υπόκεινται σε πολύ αυστηρούς κανονισμούς όσο αφορά την συσκευασία των προϊόντων. Πιο συγκεκριμένα τα προϊόντα πρέπει να συσκευάζονται κατά τρόπο ώστε να έχουν απολύτως το ίδιο βάρος και τρόπο συσκευασίας. Οι συσκευασίες θα πρέπει να είναι καθαρές και σφραγισμένες, έτσι ώστε να διατηρείται το προϊόν χωρίς οποιαδήποτε αλλοίωση στα χαρακτηριστικά του. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Market Access Database (2016), σε κάθε συσκευασία θα πρέπει να αναγράφονται σε σταθερή τοποθεσία, σε καθαρά γραμμένα αραβικά γράμματα και σε τουλάχιστον άλλη μια γλώσσα, για παράδειγμα Αγγλικά ή Γαλλικά, οι πιο κάτω πληροφορίες:

- ✓ name and address of the manufacturer
- ✓ manufacturer's brand and trade mark, if applicable
- ✓ name of the slaughterhouse and date of slaughter, if applicable
- ✓ country of origin
- ✓ name and kind of the goods
- ✓ name and address of the importer
- ✓ production date (dates may also be written in Western numerals, instead of Eastern Arabic numerals, whereas the notions "production date" and "expiry date" must feature in Arabic)
- ✓ expiry date (in the format MM/YYYY for food products for which the expiration period exceeds six months, and DD/MM/YYYY for all other foodstuffs), "best-used-by" dates are not acceptable
- ✓ mode of preparation, user instructions, if applicable
- ✓ ingredients in order of their proportion to the whole product
- ✓ mode of preservation and storing conditions
- ✓ net and gross weights, including total number of packages per case/carton, if applicable
- ✓ additives and preserving/upgrading materials, if included in the goods
- ✓ the indication "Halal" = "Islamic Slaughter" and the name of the entity responsible for the adherence to Islamic Shari'a guidelines in case of animal products (with the exception of fish). The entity must be duly accredited with the authorities in the country of origin.

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι προϊόντα σε μικρές συσκευασίες, που το περιεχόμενο τους είναι γάλα και ποτά καθώς επίσης και τυλιγμένα αποξηραμένα γλυκά (wrapped dried sweets) δύνανται να απαλλαγούν από τις πιο πάνω γενικές απαιτήσεις όσο αφορά την σήμανση των τροφίμων και ποτών.

Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη σήμανση (labeling) των προϊόντων, καθώς η δυνατότητα τυχόν αντικατάστασης των ετικετών προϊόντων στους εδώ τελωνειακούς χώρους έχει πάψει να ισχύει από το έτος 2013.

Εισαγωγικό καθεστώς για προϊόντα κρέατος και πουλερικών:

Για την εισαγωγή στην Αίγυπτο προϊόντων κρέατος και πουλερικών, απαιτείται κατ' αρχάς προσκόμιση πιστοποίησης της ξένης παραγωγικής μονάδας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας προέλευσης, που να βεβαιώνει ότι η μονάδα είναι αναγνωρισμένη / εξουσιοδοτημένη ως προς τις υγειονομικές της προδιαγραφές και τις μεθόδους παραγωγής κρέατος πουλερικών. Απαιτείται επίσης προσκόμιση κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού, εκδοθέντος από τις αρμόδιες αρχές της χώρας προέλευσης. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά θα πρέπει να αποστέλλονται προκαταβολικά στις αρμόδιες αιγυπτιακές Αρχές προκειμένου να διαπιστώνει την επάρκειά τους, ενώ στην συνέχεια θα πρέπει να συνοδεύουν τα προϊόντα κατά την εισαγωγή τους στην χώρα. Της εξαγωγής προηγείται έλεγχος πριν την φόρτωση, στις εγκαταστάσεις των ξένων παραγωγών / εξαγωγέων, από κλιμάκιο κτηνιάτρων του αιγυπτιακού Υπουργείου Γεωργίας. Ο έλεγχος μπορεί να γίνει είτε κατόπιν εν θέματι αιτήματος από το ενδιαφερόμενο κράτος, οπότε τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής του αιγυπτιακού κλιμακίου βαρύνουν το ξένο κράτος (μέθοδος ακολουθείται συνήθως εάν υπάρχει πλειάδα ξένων παραγωγών / εξαγωγέων που πρόκειται να ελεγχθούν), ή κατόπιν σχετικού αιτήματος εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα, το οποίο θα πρέπει να κατατεθεί από τους εδώ ενδιαφερόμενους αντιπροσώπους τους. Στην τελευταία περίπτωση τα έξοδα επιβαρύνουν τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Η εν λόγω πιστοποίηση, για τα προϊόντα πουλερικών, ισχύει για 1 έτος, ενώ εξυπακούεται ότι τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο φορτία ελέγχονται και κατά την είσοδό τους από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας. Απαιτείται επίσης η έκδοση ισλαμικού πιστοποιητικού (HALAL), από ειδικά εξουσιοδοτημένο οργανισμό στην χώρα προέλευσης (ή σε περιφερειακό επίπεδο).

Οι γενικότερες αιγυπτιακές απαιτήσεις πιστοποίησης εισαγόμενων ζωικών προϊόντων, έχουν ως ακολούθως:

- ✓ Τα προϊόντα πρέπει να αποστέλλονται απευθείας από την χώρα προέλευσης στην Αίγυπτο.
- ✓ Τα προϊόντα πρέπει να είναι συσκευασμένα σε κατάλληλη συσκευασία, όπως απαιτείται από τα αιγυπτιακά πρότυπα. Οι ετικέτες πρέπει να τοποθετηθούν στο εσωτερικό της συσκευασίας, καθώς και στην εξωτερική επιφάνεια της συσκευασίας.

- ✓ Τα πτηνά δεν επιτρέπεται να είναι τεμαχισμένα (ολόκληρα, χωρίς λαιμό και εντόσθια).

Τα κάτωθι πιστοποιητικά απαιτούνται για τα ζωικά προϊόντα:

- ✓ Πιστοποιητικό καταγωγής που δείχνει το όνομα της χώρας εξαγωγής, τον αριθμό των δεμάτων, το είδος του κρέατος, τις ημερομηνίες επιθεώρησης, παραγωγής και λήξης, το όνομα του εξαγωγέα, το λιμάνι εισόδου, και το όνομα του παραλήπτη.
- ✓ Πιστοποιητικό Κτηνιατρικού ελέγχου, εκδοθέν στην χώρα καταγωγής αναφέροντας ότι τα ζώα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή του προϊόντος εξετάστηκαν πριν και μετά τη σφαγή, και ότι είναι απαλλαγμένα από μεταδοτικές ασθένειες.
- ✓ Στην περίπτωση του κατεψυγμένου κρέατος, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι η θερμοκρασία των -18 βαθμών Κελσίου διατηρήθηκε πριν από την εξαγωγή, και ότι κάθε τεμάχιο συσκευάστηκε σύμφωνα με τα αποδεκτά διεθνή πρότυπα συσκευασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ-ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, όλα τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο προϊόντα οφείλουν να συνοδεύονται από το έντυπο τελωνειακής διασάφησης (πλην εκείνων που προορίζονται για τις ελεύθερες ζώνες), ανεξαρτήτως της αξίας τους. Άλλα πιστοποιητικά που απαιτούνται είναι: το πρωτότυπο τιμολόγιο, η φορτωτική, το δελτίο συσκευασίας, το προτιμολόγιο, έγγραφο δεικνύον τον τρόπο πληρωμής, και για ορισμένα προϊόντα ανάλυση περιεχομένου. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι τελωνειακές αρχές απαιτούν επιπρόσθετα πιστοποιητικά (χημικής ανάλυσης για υλικά προϊόντων διατροφής, υγειονομικού ελέγχου και ποιότητας). Τα προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης υπόκεινται σε έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας (Agriculture Quarantine Body και Animal Quarantine Body).

Βάσει του υπουργικού διατάγματος 619/1998 όλα τα καταναλωτικά αγαθά οφείλουν να εισάγονται απ' ευθείας από τη χώρα προέλευσης στην Αίγυπτο. Μεταγενέστερες τροποποιήσεις (1999) επιτρέπουν πλέον την αποστολή των εν λόγω προϊόντων μέσω υποκαταστημάτων και κέντρων διανομής των παραγωγών εταιρειών. Εξαιρέση αποτελούν τα προϊόντα ζωικής προέλευσης. Δεν απαιτείται επικύρωση αυθεντικότητας πιστοποιητικών προελεύσεως (EUR.1) από Αιγυπτιακές αρχές του εξωτερικού (Πρεσβείες και Προξενεία), όσον αφορά εξαγωγές αγαθών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επαναλαμβάνουμε ότι **το αιγυπτιακό κράτος έχει από τις αρχές 2016 εφαρμόσει νέα νομοθεσία για συγκεκριμένες κατηγορίες εισαγόμενων αγαθών, που θεσπίζει ειδική διαδικασία πιστοποίησης, επιθεώρησης και εγγραφής σε μητρώο αλλοδαπών εξαγωγέων προς Αίγυπτο. Η εν λόγω προβλεπόμενη διαδικασία περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια ενεργειών. Οι ενδεχομένως ενδιαφερόμενες ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις μπορούν να απευθύνονται στο Γραφείο μας προκειμένου να προμηθευτούν απαραίτητα πληροφοριακά έγγραφα (Διάταγμα Υπ.**

Εμπορίου 43/2016 και σχετικές διευκρινίσεις, κατάλογο προϊόντων σε Συνδυασμένη Ονοματολογία για τα οποία πρέπει να γίνει εγγραφή των μονάδων παραγωγής, απαιτούμενα δικαιολογητικά/υποδείγματα καθώς και πίνακα «Συχνών Ερωτήσεων»).

Συγκεκριμένα:

A. Πιστοποίηση παραγωγικών μονάδων και εγγραφή σε μητρώο εξαγωγέων στην Αίγυπτο (factory registration)

- ✓ Η εγγραφή της παραγωγικής μονάδος στο ειδικό μητρώο εξαγωγέων στην Αίγυπτο (βλ. Διάταγμα Υπ. Εμπορίου 43/2016) αποτελεί την πρώτη ενέργεια στη σειρά των διαδικασιών οι οποίες προβλέπονται από την νέα Νομοθεσία της χώρας προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή των παραγόμενων από αυτή προϊόντων στην Αίγυπτο. Η εγγραφή πρέπει να γίνει υποχρεωτικά και για όλες τις μονάδες παραγωγής, στην Ελλάδα ή αλλού.
- ✓ Έναρξη της διαδικασίας μπορεί να γίνει με επίσκεψη στην κεντρική σελίδα του οργανισμού General Organization For Export & Import Control (GOEIC) <http://www.goeic.gov.eg/en>.
- ✓ Στην αρχική σελίδα του ιστότοπου του GOEIC, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εγγραφή των επιχειρήσεών τους στο μητρώο εξαγωγέων στην Αίγυπτο (Διάταγμα Υπ. Εμπορίου 43/2016 και σχετικές διευκρινίσεις, κατάλογο προϊόντων σε Συνδυασμένη Ονοματολογία για τα οποία πρέπει να γίνει εγγραφή των μονάδων παραγωγής, απαιτούμενα δικαιολογητικά/υποδείγματα καθώς και πίνακα «Συχνών Ερωτήσεων»).
- ✓ Ο ενδιαφερόμενος δύναται πλέον να υποβάλλει ηλεκτρονικά, προς έλεγχο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (πεδίο "Factories & companies data reviewing) προκειμένου να του δοθεί η διαβεβαίωση ότι κρίνονται ως αποδεκτά, πριν από την οριστική υποβολή τους. Η τελευταία συνιστάται, πάντως, να πραγματοποιηθεί από τον εξουσιοδοτημένο στην Αίγυπτο εκπρόσωπο της παραγωγικής μονάδος.
- ✓ Εναλλακτικά, η διαδικασία μπορεί να ανατεθεί από τον ενδιαφερόμενο ξένο παραγωγό στα εξουσιοδοτημένα από το Υπουργείο Εμπορίου ιδιωτικά γραφεία (βλ. και αμέσως κατωτέρω, υπό σημείο Β).

B. Επιθεώρηση προ φόρτωσης (pre-shipment inspection)

Η νέα νομοθεσία (Διάταγμα 991/2015) προβλέπει ότι τα προϊόντα που συμπεριλαμβάνονται στον ανωτέρω κατάλογο του Διατάγματος 43/2016, με τους περιγραφόμενους εκεί κωδικούς Συνδυασμένης Ονοματολογίας, υπόκεινται σε «επιθεώρηση προ φόρτωσης». Ο εν λόγω έλεγχος, που αποτελεί το δεύτερο στάδιο στη σειρά των απαιτούμενων διαδικασιών προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή των αντίστοιχων προϊόντων στην Αίγυπτο, θα διεξάγεται από συνεργαζόμενες / πιστοποιημένες από τον GOEIC εταιρείες, με διεθνή εκπροσώπηση, και οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του GOEIC (πεδίο "inspection companies").

Πρακτικά, η διαδικασία συνίσταται στην αποστολή συνεργαζόμενων ελεγκτών στις εγκαταστάσεις παραγωγής, στην χώρα προέλευσης, για δειγματοληψία του προϊόντος και έλεγχο του κατά πόσο συμμορφώνεται με τα αιγυπτιακά πρότυπα (standards) και μάλιστα διττώς. Ήτοι, τόσο σε ό,τι αφορά την σήμανση (προδιαγραφές labeling) όσο και αναφορικά με την ποιότητα κατασκευής του (quality standards). Ο έλεγχος μπορεί να λάβει χώρα ακόμη και επιτόπου στην παραγωγική μονάδα / εργαστήριο του εξαγωγέα για την επιτάχυνση της διαδικασίας. Οι εν λόγω εξουσιοδοτημένες εταιρείες θα κατευθύνουν, κατά περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο με σκοπό την προσαρμογή του στα αιγυπτιακά πρότυπα, τα οποία άλλοτε ταυτίζονται με τα διεθνή και άλλοτε ισχύουν παράλληλα (π.χ. δεν υπάρχει αιγυπτιακό πρότυπο για το γυαλί, ο έλεγχος προτύπου των μεταλλικών συσκευασιών είναι περίπλοκος κ.ο.κ.).

Θεωρητικά η έκδοση του πιστοποιητικού απαιτεί περίπου μία εβδομάδα και λιγότερες μέρες για την καταχώριση της επιχείρησης στις βάσεις του GOEIC.

Όπως έχουμε επισημάνει ήδη ανωτέρω, θα πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη σήμανση (labeling) των προϊόντων, καθώς η δυνατότητα τυχόν αντικατάστασης των ετικετών προϊόντων στους εδώ τελωνειακούς χώρους έχει πάψει να ισχύει από το έτος 2013.

Γ. Εγγραφή στην Λευκή Λίστα (White list)

Όπως μας έχουν επισημάνει από τον GOEIC, το τρίτο και τελικό στάδιο της διαδικασίας που εξασφαλίζει την χωρίς ελέγχους ή άλλα εμπόδια εισαγωγή προϊόντων στην Αίγυπτο και η οποία κατά δήλωσή τους αποσκοπεί στην προστασία των καταναλωτών μέσω διασφάλισης της εισαγωγής στη χώρα προϊόντων ηλεγμένης ποιότητας, αποτελεί η εγγραφή των προϊόντων στην αποκαλούμενη Λευκή Λίστα (White list).

Αίτηση για τέτοια εγγραφή μπορεί να υποβληθεί αφού διεξαχθεί «επιθεώρηση προ φόρτωσης» για περίπου 5-6 διαδοχικές αποστολές προϊόντων και διαπιστωθεί εν τοις πράγμασι ότι η ποιότητα των προϊόντων ικανοποιεί τα αιγυπτιακά πρότυπα. Εφ' όσον εγκριθεί, η εγγραφή στην «Λευκή Λίστα» απαλλάσσει άπαξ και δια παντός τον ενδιαφερόμενο από την υποχρέωση εν λόγω επιθεώρησης υπό τον όρο ότι εξακολουθούν να ισχύουν τα πιστοποιητικά ποιότητας. Η εν λόγω εγγραφή δεν αποκλείει πάντως την πραγματοποίηση τυχαίας δειγματοληψίας κατά καιρούς προς επιβεβαίωση της ποιότητας των προϊόντων.

Οι εγγεγραμμένες στην «Λευκή Λίστα» αλλοδαπές εξαγωγικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση τους παραγωγούς τροφίμων, δεν υπόκεινται σε επιθεώρηση προ φόρτωσης και παραμένουν στην λίστα, υπό τον όρο της ισχύος των πιστοποιητικών ποιότητας που διαθέτουν. Σημειώνεται ότι για τα τρόφιμα εξακολουθεί να ισχύει τόσο η προ φόρτωσης όσο και η μετά την άφιξη στην Αίγυπτο επιθεώρηση. Στην περίπτωση όπου βεβαιωθεί παράβαση της νομοθεσίας εισαγωγών, η εν λόγω επιχείρηση αφαιρείται από την λίστα για διάστημα έξι μηνών ενώ σε τυχόν βεβαίωση δεύτερης, μελλοντικά, η εγγραφή της επιχείρησης αναστέλλεται.

ΣΗΜΑΝΣΗ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ – ΠΡΟΤΥΠΑ

Ο κύριος φορέας για την διενέργεια ελέγχων (ποιότητας-προτύπων) επί των εισαγόμενων προϊόντων είναι ο **General Organization for Export & Import Control - GOEIC** (www.goeic.gov.eg), για ορισμένες όμως κατηγορίες προϊόντων (τρόφιμα, φαρμακευτικά, καλλυντικά) απαιτούνται επιπρόσθετες εγκρίσεις από αρμόδια υπουργεία (Υγείας, Γεωργίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας). Παρότι έχει σημειωθεί πρόοδος (δημιουργία ειδικών κέντρων εισόδου σε Αλεξάνδρεια, Port Said, Suez, Κάιρο) εν λόγω διαδικασίες παραμένουν χρονοβόρες και σε ορισμένες περιπτώσεις ιδιαίτερα περίπλοκες. Ο GOEIC δύναται να κάνει έλεγχο εντός μίας εβδομάδας από την ημερομηνία εισαγωγής (για ειδικές κατηγορίες προϊόντων απαιτείται και πρότερος έλεγχος) σε τυχαίο δείγμα (έως 1% του συνόλου του φορτίου και έως 2% του περιεχομένου συγκεκριμένων συσκευασιών). Ειδικότερα, όσον αφορά προϊόντα διατροφής σημειώνεται ότι καθυστερήσεις συνιστούν σε πολλές περιπτώσεις μείζον πρόβλημα, καθώς η εναπομένουσα διάρκεια ζωής (shelf-life) προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή τους, οφείλει να είναι τουλάχιστον η μισή της αρχικής.

Σημειώνεται ότι στις αρχές Ιανουαρίου τρέχοντος έτους εγκρίθηκε από την αιγυπτιακή κυβέρνηση ψηφίστηκε από το κοινοβούλιο νέα νομοθεσία για την ασφάλεια των τροφίμων, η οποία δημιουργεί ενιαία Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων και καταργεί σειρά –συναρμόδιων μέχρι σήμερα- υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας. Η ενιαία Αρχή, η οποία θα πρέπει να οργανωθεί και στελεχωθεί εντός μεταβατικής περιόδου ενός έτους, θα έχει στην αρμοδιότητά της όλα τα εμπορεύσιμα είδη διατροφής, ενώ λίγες κατηγορίες προϊόντων (κυρίως τα ζώντα ζώα) θα παραμείνουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Γεωργίας. Σημειωτέον ότι οι διεργασίες εγκαθίδρυσης ενιαίου φορέα ελέγχου της ασφάλειας των τροφίμων ξεκίνησε το έτος 2007. Πηγές της εδώ Αντιπροσωπείας της Ευρ. Επιτροπής θεωρούν την σύσταση της νέας Αρχής ως εξαιρετικά θετική εξέλιξη, που θα δημιουργήσει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο στον εν λόγω τομέα στην Αίγυπτο.

Για αναλυτικές πληροφορίες για θέματα σήμανσης και προτύπων ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στις ιστοσελίδες είτε της αρμόδιας υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>), ή του General Organization for Export & Import Control - GOEIC (www.goeic.gov.eg), ή του Αιγυπτιακού Οργανισμού Προτύπων & Ποιότητας (<http://www.eos.org.eg>).

ΣΤ. ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ

Τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο τρόφιμα υφίστανται οξύ ανταγωνισμό τόσο από εγχώρια παραγόμενα, όσο και από εισαγόμενα, κοντινών κυρίως προελεύσεων και φθηνότερα προϊόντα. Γενικότερα, όσον αφορά τα συσκευασμένα τρόφιμα, η εγχώρια βιομηχανία παρέχει ευρύ φάσμα προϊόντων στην εσωτερική αγορά σε σχετικά χαμηλές τιμές, ιδιαίτερα σε ορισμένες κατηγορίες όπως τα σνακ (τσιπς, κράκερ,

μπισκότα κ.α.), ωστόσο τα ακριβότερα εισαγόμενα προϊόντα θεωρούνται κατά κανόνα ανώτερης ποιότητας από το αιγυπτιακό καταναλωτικό κοινό. Επίσης, η Αίγυπτος παράγει πληθώρα νωπών και κατεργασμένων φρούτων, λαχανικών και γενικότερα φυτικών προϊόντων, η πλειονότητα των οποίων διατίθεται στην ντόπια αγορά. Κορυφαία κατηγορία στις αιγυπτιακές εισαγωγές αποτελούν τα σιτηρά, με πτωτική ωστόσο συνολική τάση από το 2012 έως το 2016 (-42%). Σημειωτέον ότι η Αίγυπτος αποτελεί τον κορυφαίο παγκοσμίως εισαγωγέα σιτηρών. Επιπλέον, η αιγυπτιακή παραγωγή κρέατος καλύπτει περίπου 60% της εγχώριας κατανάλωσης, με το υπόλοιπο 40% της ζήτησης να καλύπτεται από εισαγωγές. Όσον αφορά τα γαλακτοκομικά προϊόντα, παρά την αυξανόμενη εγχώρια παραγωγή γάλακτος, η Αίγυπτος εισάγει ετησίως αξιόλογες ποσότητες για να καλύψει την ζήτηση, ενώ η ντόπια παραγωγή αυγών καλύπτει σχεδόν εξ ολοκλήρου την ζήτηση. Όσον αφορά τα πουλερικά, η ντόπια παραγωγή καλύπτει κατά περίπου 90% την ζήτηση, με την ετήσια κατανάλωση να ανέρχεται σε περίπου 11 κιλά κατά κεφαλή.

Επισημαίνουμε εξάλλου ότι η αιγυπτιακή αγορά εμφανίζει ισχυρή εποχιακή ζήτηση για εισαγωγές ορισμένων ειδών αγαθών, κυρίως κρεάτων και ξηρών καρπών, κατά τις περιόδους λίγο πριν τις μεγάλες ισλαμικές γιορτές (Ραμαζάνι, Μπαϊράμι), καθώς και για εισαγωγές ορισμένων αγαθών ελληνικού ενδιαφέροντος, όπως ιχθυηρών και ζαχαρωδών προϊόντων.

Η Αίγυπτος έχει συνάψει εμπορικές συμφωνίες με την Ε.Ε. (συμφωνία σύνδεσης η οποία βρίσκεται σε ισχύ από το 2004 και έχει εκμηδενίσει το επίπεδο δασμών σε όλα σχεδόν τα αγροτικά προϊόντα), καθώς επίσης και με τις χώρες του Αραβικού Συνδέσμου (GAFTA), τις χώρες της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής (COMESA, 19 συνολικά χώρες), τις χώρες Agadir και την Τουρκία, γεγονός που επιτρέπει κατ' αρχήν προνομιακούς όρους πρόσβασης στην αγορά των προϊόντων των εν λόγω χωρών.

Επισημαίνουμε ότι οι αιγυπτιακές εισαγωγές τροφίμων φαίνεται πως το 2016 δέχθηκαν αρκετά ισχυρό πλήγμα αφ' ενός από την σοβαρότατη έλλειψη συναλλαγματικών αποθεμάτων που παρατηρήθηκε στην διάρκεια του έτους σε αποκορύφωση της κρίσης συναλλάγματος που αντιμετωπίζει η χώρα από το 2011, και αφ' ετέρου από τα μέτρα που έλαβε η αιγυπτιακή κυβέρνηση προς περιορισμό των εισαγωγών, κυρίως δε της καθιέρωσης νέου καθεστώτος προ-πιστοποίησης και υποχρεωτικής εγγραφής ξένων παραγωγικών εγκαταστάσεων και προϊόντων σε ειδικό μητρώο ξένων εξαγωγέων (registration).

Στον κατωτέρω πίνακα βλέπουμε την εξέλιξη των κυριότερων αιγυπτιακών εισαγωγών τροφίμων, ποτών και συναφών προϊόντων (κεφάλαια 01-23 του δασμολογίου), κατά την περίοδο 2012-2016, σύμφωνα με στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS).

Εξέλιξη αιγυπτιακών εισαγωγών τροφίμων & ποτών 2012-2016
(ανά 2ψηφιο κεφάλαιο δασμολογίου)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΟΛΛΑΡΙΑ				
	2012	2013	2014	2015	2016
10 - ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	5.624.548.974	4.663.884.009	5.256.655.937	4.365.427.848	3.259.665.545
02 - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ	1.393.995.525	1.205.697.157	1.695.764.846	2.013.832.322	1.476.000.601
23 - ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ & ΖΩΩΤΡΟΦΕΣ	916.570.099	918.891.030	1.112.101.234	1.140.624.739	1.010.783.518
15 - ΛΙΠΗ & ΕΛΑΙΑ	1.623.085.761	1.615.203.717	1.487.734.022	747.891.614	800.018.202
12 - ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ ΣΠΟΡΟΙ	1.391.535.725	1.285.126.349	1.358.430.012	1.006.490.747	737.244.043
04 - ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ, ΑΥΓΑ, ΜΕΛΙ	766.935.567	770.417.333	891.829.109	765.930.942	611.466.354
17 - ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	869.100.391	497.745.766	593.481.528	510.535.784	601.631.229
07 - ΛΑΧΑΝΙΚΑ & ΡΙΖΕΣ	533.856.662	589.295.024	580.630.074	538.650.220	554.803.199
08 - ΚΑΡΠΟΙ & ΦΡΟΥΤΑ	451.189.022	398.623.024	506.351.974	716.324.810	512.522.579
09 - ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ & ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	556.717.553	496.458.377	529.231.356	507.873.586	481.020.880
03 - ΙΧΘΥΗΡΑ	536.341.618	432.927.891	569.772.370	562.855.315	431.151.571
21 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥ ΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	172.367.737	187.450.245	258.947.820	286.665.581	225.431.242
16 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ & ΙΧΘΥΗ- ΡΩΝ	280.628.112	186.354.432	204.579.239	216.398.076	204.359.510
01 - ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	117.058.936	80.006.928	139.124.331	165.934.467	144.742.610
19 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	152.229.389	184.447.840	213.195.085	222.914.449	142.487.642
20 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΦΡΟΥ- ΤΩΝ	124.593.335	116.673.060	143.430.790	170.139.069	126.059.665
18 - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΙΑΣ	126.274.430	113.027.356	125.210.394	136.375.141	119.496.910
11 - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΙΑΣ	45.787.685	42.136.544	44.585.670	42.657.802	43.142.619
22 - ΠΟΤΑ & ΞΥΔΙ	75.925.721	86.762.543	60.008.010	46.512.902	26.207.149
13 - ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ, ΦΥ- ΤΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	24.606.449	28.363.559	22.554.054	22.883.607	20.789.522

ΠΗΓΗ: CAPMAS

Ζ. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΑΙΓΥΠΤΟ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

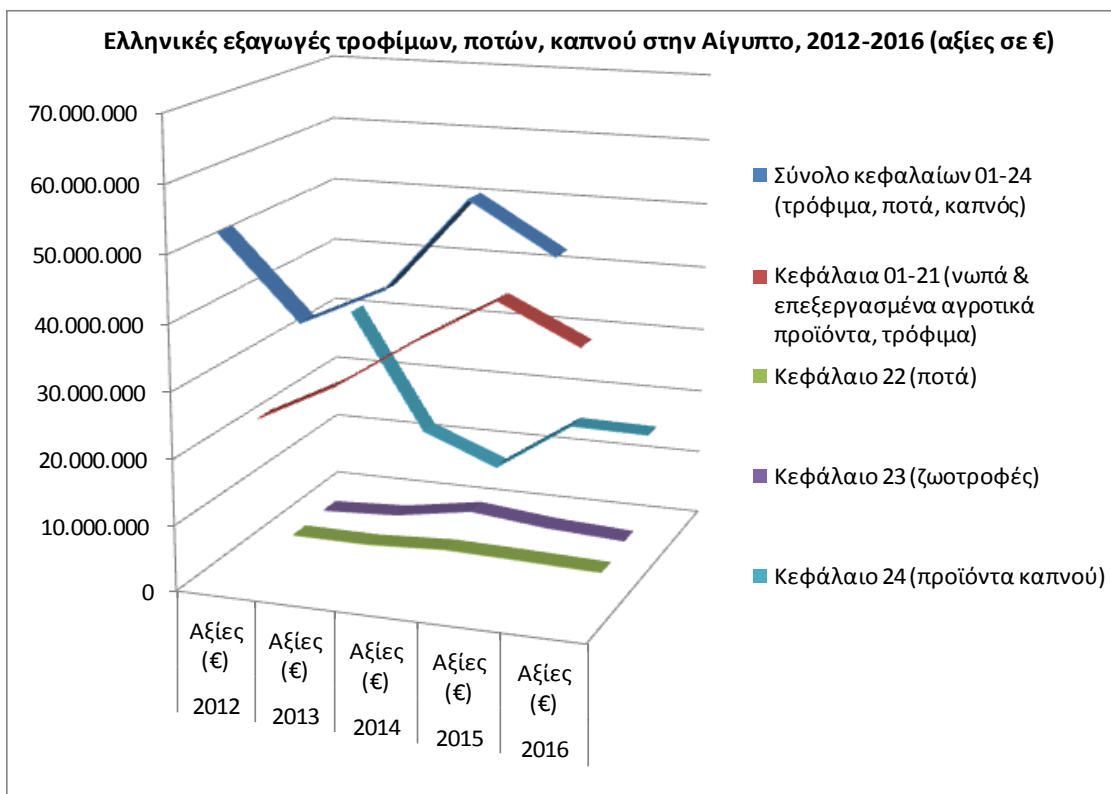
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι ελληνικές εξαγωγές τροφίμων (κεφάλαια 01-21 του δασμολογίου) προς την Αίγυπτο ακολουθούν την τελευταία πενταετία συνολικά ανοδική πορεία με διακυμάνσεις, περνώντας από τα επίπεδα των €22,3 εκατ. το 2012 σε εκείνα των €37,6 εκατ. το 2016. Στον κατωτέρω πίνακα εμφανίζεται η εξέλιξη των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού (κεφάλαια 01-24 του δασμολογίου) στην Αίγυπτο κατά την πενταετία 2012-2016, ενώ παρουσιάζουμε επίσης την εξέλιξή τους και διαγραμματικά, με βάση στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ. Στην ανάλυση που ακολουθεί εστιάζουμε στις ελληνικές εξαγωγές υπό κεφάλαια 01-21, θίγοντας επίσης λίγο τις εξαγωγές μας υπό κεφάλαια 22 και 23, ενώ δεν ασχολούμαστε με τις εξαγωγές μας προϊόντων καπνού (κεφάλαιο 24).

Συνημμένα στην παρούσα μελέτη οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν αρχείο σε μορφή Excel που περιλαμβάνει αναλυτικά την πορεία των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων και ποτών προς την Αίγυπτο κατά την περίοδο 2012-2016 (συνολικά και ανά τετραψήφιες κατηγορίες δασμολογίου) σύμφωνα με στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, καθώς και ανάλυση του ανταγωνισμού στις αιγυπτιακές εισαγωγές κατά τα έτη 2015 και 2016 με βάση στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS).

	2012		2013		2014		2015		2016		Μεταβολή	Μεταβολή
											2015/16	2012/16
	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	(αξίες %)	(αξίες %)
Σύνολο κεφαλαίων 01-24 (τρόφιμα, ποτά, καπνός)	52.934.886	40.578.669	40.820.522	50.725.815	46.483.922	80.307.809	60.084.834	98.796.012	53.080.885	89.431.619	-11,7%	0,3%
Κεφάλαια 01-21 (νωπά & επεξεργασμένα αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα)	22.314.582	33.072.930	28.425.151	41.989.944	36.254.108	61.383.592	43.303.424	86.375.476	37.593.276	80.691.950	-13,2%	68,5%
Κεφάλαιο 22 (ποτά)	134.882	220.429	64.130	346.369	704.295	145.357	414.321	70.630	21.693	32.826	-94,8%	-83,9%
Κεφάλαιο 23 (ζωοτροφές)	353.167	2.561.403	982.976	6.587.755	2.975.151	17.708.585	1.690.754	9.942.960	1.012.161	6.242.970	-40,1%	186,6%
Κεφάλαιο 24 (προϊόντα καπνού)	30.132.255	4.723.907	11.348.265	1.801.747	6.550.368	1.070.275	14.676.335	2.406.946	14.453.755	2.463.873	-1,5%	-52,0%

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Τα ελληνικά τρόφιμα που εξάγονται στην Αίγυπτο μπορούν να διακριθούν σε 2 ευρύτερες κατηγορίες: α) τα νωπά, τα οποία αποτελούν κύρια κατηγορία των εξαγωγών μας τα τελευταία χρόνια, με προεξάρχον προϊόν τα μήλα, και β) τα κατεργασμένα τρόφιμα, έλαια και λοιπά προϊόντα, με κύριες επί μέρους κατηγορίες τα αλεύρια και τα κονσερβοποιημένα ροδάκινα.

Κατωτέρω προβαίνουμε σε συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων ελληνικών τροφίμων που εξάγονται στην Αίγυπτο σε 4ψηφίες δασμολογικές κλάσεις, με την διαχρονική τους παρουσία την τελευταία πενταετία και τις τάσεις που επικρατούν με βάση τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ), ενώ παρουσιάζουμε αντίστοιχα επίσης συνοπτικά την εικόνα που επικρατεί στον ανταγωνισμό στις αιγυπτιακές εισαγωγές για τις κυριότερες κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών, με βάση τα στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS).

Στο σημείο αυτό θεωρούμε απαραίτητο να υπογραμμίσουμε, όσον αφορά τα αιγυπτιακά στοιχεία, ότι δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως επαρκώς αξιόπιστα και συνεπώς δεν είναι σκόπιμο να γίνουν αποδεκτά προς συγκρίσεις δεδομένου ότι παρουσιάζουν σημαντικές συστηματικές αποκλίσεις από τα ελληνικά σε ότι αφορά την αξία. Επιπλέον, τηρούμε γενικότερα σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την ακρίβεια και ορθότητα των αιγυπτιακών στοιχείων και από πλευράς καταγραφής των ποσοτήτων, γι' αυτόν τον λόγο δεν περιλαμβάνουμε στην ανάλυσή μας τις ποσότητες.

Στον κατωτέρω πίνακα μπορούμε να διακρίνουμε το μερίδιο που κατέχουν οι ελληνικές εξαγωγές στο σύνολο των αιγυπτιακών εισαγωγών σειράς κύριων

κατηγοριών προϊόντων (ανά διψήφια κεφάλαια του δασμολογίου), καθώς και τα μερίδια των κύριων ανταγωνιστών/προμηθευτριών χωρών της αιγυπτιακής αγοράς το 2016, με την υπόμνηση ότι η ένδειξη (-) σημαίνει ότι το ελληνικό μερίδιο είναι είτε ανύπαρκτο, ή εντελώς αμελητέο.

Ξεχωρίζουν τα αρκετά υψηλά μερίδια που κατέχουν τα ελληνικά προϊόντα στις αιγυπτιακές εισαγωγές υπό κεφάλαια 08 (καρποί & φρούτα, 15,54%), 20 (παρασκευάσματα λαχανικών & φρούτων, 4,2%), 11 (προϊόντα αλευροποιίας (3,75%) και παρασκευάσματα δημητριακών (3,59%).

Μερίδια προμηθευτριών χωρών σε αιγυπτιακές εισαγωγές τροφίμων & ποτών (2016)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΡΙΔΙΟ 2016 (%)	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ 2016 (%)
10 - ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	-	Ουκρανία (25,9%), Ρωσία (25,7%), Αργεντινή (17,6%)
02 - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ	-	Βραζιλία (53%), Ινδία (29,4%), ΗΠΑ (12%)
23 - ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ & ΖΩΩΤΡΟΦΕΣ	0,16%	Αργεντινή (60,4%), ΗΠΑ (18%), Τυνησία (2,9%)
15 - ΛΙΠΗ & ΕΛΑΙΑ	0,29%	Ινδονησία (35,2%), Αργεντινή (13,4%), Ρωσία (11,5%)
12 - ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ ΣΠΟΡΟΙ	0,01%	Ουκρανία (39,4%), Αργεντινή (20,3%), ΗΠΑ (12,3%)
04 - ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ, ΑΥΓΑ, ΜΕΛΙ	0,02%	Ν. Ζηλανδία (45%), Ολλανδία (8,9%) Γερμανία (6,3%)
17 - ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	-	Ταϊλάνδη (82,8%), Βραζιλία (4,7%), Μαρόκο (4,1%)
07 - ΛΑΧΑΝΙΚΑ & ΡΙΖΕΣ	0,01%	Βρετανία (26,8%), Καναδάς (15,5%), Αυστραλία (13,8%)
08 - ΚΑΡΠΟΙ & ΦΡΟΥΤΑ	15,54%	Ιταλία (25,5%), Συρία (10,7%), Λίβανος (9,9%)
09 - ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ & ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	-	Κένυα (53,1%), Βιετνάμ (14,8%), Ινδονησία (8,5%)
03 - ΙΧΘΥΗΡΑ	-	Ολλανδία (18,1%), ΗΑΕ (10,1%), Βραζιλία (8,3%)
21 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥ- ΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	0,03%	Ιρλανδία (23,9%), Γερμανία (9,2%), Ολλανδία (7,5%)
16 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ & ΙΧΘΥΗΡΩΝ	-	Ταϊλάνδη (82,8%), Βραζιλία (4,7%), Μαρόκο (4,1%)
01 - ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	-	Ισπανία (18,6%), Βραζιλία (18,1%), Σουδάν (16,8%), Ουγγαρία (13,2%)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΡΙΔΙΟ 2016 (%)	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ 2016 (%)
19 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	3,59%	Ολλανδία (21%), Γαλλία (17,5%), Ελβετία (15,8%)
20 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΦΡΟΥΤΩΝ	4,20%	ΗΑΕ (39,6%), Ισπανία (9%), Κίνα (6,8%), Τουρκία (6,3%)
18 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΙΑΣ	0,52%	ΗΑΕ (15,9%), Ολλανδία (11,6%), Γκάνα (10,9%), Ινδονησία (10,6%)
11 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΙΑΣ	3,75%	Τουρκία (22,9%), Ιταλία (11,1%), Γερμανία (9,4%), ΗΑΕ (9,3%)
22 – ΠΟΤΑ & ΕΥΔΙ	0,11%	Βρετανία (30,8%), Γαλλία (18,5%), Αυστρία (10,3%)
13 – ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ, ΦΥ- ΤΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	-	Κίνα (19,7%), Τσεχία (11,4%), Γερμανία (11,1%), Ινδία (10,2%)

ΠΗΓΗ: CAPMAS, στοιχεία αιγυπτιακών εισαγωγών έτους 2016

1. ΝΩΠΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Η Αίγυπτος ως παραγωγός & εξαγωγέας νωπών φρούτων & λαχανικών

Κατ' αρχάς θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Αίγυπτος αποτελεί μεγάλο παραγωγό και εξαγωγέα νωπών αγροτικών προϊόντων, και συγκεκριμένα κρεμμυδιού, πατάτας, τομάτας και φασολιών από πλευράς λαχανικών, και πορτοκαλιών, σταφυλιών, φράουλας, λεμονιών, καρπουζιών, καθώς και λοιπών εσπεριδοειδών, αλλά και τροπικών φρούτων (μάνγκο, γκουάβα κλπ) από πλευράς καρπών. Σημειωτέον ότι ορισμένα είδη εξάγονται σε αξιόλογες ποσότητες και αξίες και προς την χώρα μας (κυρίως πατάτες, με αξία \$20,51 εκατ. το 2016, σύμφωνα με τα αιγυπτιακά στοιχεία CAPMAS) . Στους κατωτέρω 2 πίνακες παρουσιάζουμε τις κυριότερες αιγυπτιακές εξαγωγές νωπών φρούτων και λαχανικών, σε αξίες και ποσότητες, κατά την τριετία 2014-2016, επιφυλασσόμενοι πάντοτε ως προς την ακρίβεια των αιγυπτιακών στοιχείων, κυρίως όσον αφορά τις ποσότητες.

Το γεγονός ότι η Αίγυπτος αποτελεί η ίδια μεγάλο και καθιερωμένο διεθνώς παραγωγό σχετικά φθηνών νωπών αγροτικών προϊόντων, ορισμένα εκ των οποίων αρκετά καλής ποιότητας, είναι ευνόητο πως δημιουργεί συνθήκες έντονου ανταγωνισμού ή ακόμη και «αποκλεισμού» ορισμένων ελληνικών νωπών από την αιγυπτιακή αγορά. Πάντως, επισημαίνουμε ότι σε συνολικό επίπεδο η αιγυπτιακή αγορά αναζητά τα αναγνωρισμένης υψηλής ποιότητας ελληνικά φρούτα, τα οποία κατέχουν συνολικά αρκετά υψηλό μερίδιο στις αιγυπτιακές εισαγωγές (15,54% το 2016), σε συγκεκριμένους κλάδους όπου η εγχώρια παραγωγή παρουσιάζει

ελλείψεις (λ.χ. μήλα, ροδάκινα, ακτινίδια). Επισημαίνουμε επίσης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, η ποιότητα και η ασφάλεια των αιγυπτιακών νωπών αγροτικών προϊόντων έχει αμφισβητηθεί σε διεθνές επίπεδο από τρίτες –εκτός Ε.Ε.- χώρες, ορισμένες από τις οποίες έφθασαν μέχρι και σε υιοθέτηση προσωρινής απαγόρευσης εισαγωγών νωπών από την Αίγυπτο, όπως η Ρωσία στην διάρκεια του 2016.

Αιγυπτιακές εξαγωγές λαχανικών 2014-2016

	2014		2015		2016	
	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)
Κρεμμύδια	168.548.063	366.937.458	263.461.503	1.219.070.915	193.584.301	515.027.266
Πατάτες	265.725.301	556.849.027	224.034.456	618.004.478	156.371.523	438.531.959
Τομάτες	71.820.910	81.922.455	67.629.952	128.041.921	64.797.051	89.312.451
Φασόλια κοινά	52.902.323	33.865.352	47.655.713	43.002.085	47.130.876	39.230.143
Κόκκινα φασόλια ξερά	117.550.579	52.106.285	65.823.136	74.994.469	43.152.628	44.672.389
Άλλα λαχανικά	29.276.710	25.753.125	29.819.587	40.095.033	41.942.890	27.628.184
Αγκινάρες κατεψυγμένες	26.129.582	26.032.470	29.015.757	13.228.543	33.206.982	14.857.709
Αποξηραμένα κρεμμύδια	34.620.081	29.704.820	36.769.201	13.514.775	29.687.048	67.710.675
Λοιπά κατεψυγμένα λαχανικά	24.469.281	23.348.702	22.099.952	19.264.703	29.416.847	92.531.135
Μείγματα λαχανικών έτοιμα κατεψυγμένα	24.802.810	25.427.899	21.729.086	15.274.394	26.808.682	15.843.185
Μείγματα λαχανικών μη μαγειρεμένα, κατεψυγμένα	31.746.286	24.130.525	34.778.571	52.215.044	22.243.086	18.643.181
Λοιπά λαχανικά νωπά	30.560.491	23.132.240	25.802.481	20.124.349	17.169.028	15.454.020
Κόκκινα φασόλια	97.413.934	57.149.334	45.924.342	55.177.207	16.169.379	18.303.388
Φασόλια "Vigna Mungo"	22.333.953	24.915.862	16.376.383	20.434.443	13.460.682	18.903.560
Πατάτες για σπορά	59.327.875	124.345.167	13.736.518	29.287.030	2.686.056	7.608.441
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 07	1.247.461.563		1.118.861.348		949.529.321	

ΠΗΓΗ: CAPMAS

Αιγυπτιακές εξαγωγές καρπών & φρούτων 2014-2016

	2014		2015		2016	
	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)
Πορτοκάλια νωπά	472.625.332	877.289.062	463.937.124	1.352.950.717	492.420.851	1.452.474.455
Σταφύλια νωπά	242.277.661	245.733.589	240.628.371	124.045.669	208.884.610	117.393.174
Νωποί καρποί roman	19.269.672	117.595.965	89.403.206	91.036.224	110.696.864	108.217.438
Φράουλες νωπές	77.008.391	143.007.326	72.418.004	39.291.859	96.883.232	34.231.687
Φράουλες παρ/σμένες & κατεψυγμένες	47.709.797	48.293.918	43.952.363	86.780.477	43.768.404	62.321.832
Mangos νωπά	16.791.771	11.644.383	17.114.159	12.977.432	30.583.065	23.284.069
Μανταρίνια νωπά	11.344.230	16.916.975	22.513.475	42.773.804	29.617.237	56.056.306
Χουρμάδες αποξηραμένοι	30.438.156	23.890.677	21.357.491	42.391.641	27.632.903	23.991.184
Guavas νωπά	18.427.076	18.335.779	20.678.161	32.932.453	22.140.677	19.748.595
Λεμόνια & limes νωπά	11.887.110	14.935.444	11.275.727	29.765.949	18.972.423	42.198.328
Καρπούζια νωπά	11.063.188	16.362.027	14.604.501	23.737.796	16.684.359	29.728.707
Χουρμάδες νωποί	17.388.092	12.475.917	11.938.316	269.730.631	12.689.779	10.880.459
Λοιπά νωπά φρούτα	63.896.005	60.976.964	18.672.505	19.287.462	12.433.928	8.808.251
Ροδάκινα νωπά	16.476.560	15.729.749	13.481.205	11.490.437	11.684.585	8.751.168
Grapefruits νωπά	6.339.096	11.175.919	4.537.137	14.110.921	10.124.688	14.453.799
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 08	1.095.037.493		1.087.848.482		1.174.306.733	

ΠΗΓΗ: CAPMAS

Οι αιγυπτιακές εισαγωγές νωπών φρούτων & λαχανικών από Ελλάδα & ο ανταγωνισμός

(α) Μήλα, αχλάδια & κυδώνια νωπά (0808): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που έχει δείξει αξιόλογες προοπτικές την τελευταία πενταετία, αφορά δε εξαγωγές ελληνικών μήλων. Οι εν λόγω εξαγωγές μας εντατικοποιήθηκαν μετά την επιδείνωση της κατάστασης στην Συρία, που αποτελούσε βασικό προμηθευτή της αιγυπτιακής αγοράς με μήλα και άλλα φρούτα. Οι εξαγωγές μας στην εν λόγω δασμολογική κλάση έχουν αυξηθεί κατά περίπου 75% στην διάρκεια της πενταετίας, περνώντας από τα επίπεδα των €9,95 εκατ. το 2012 στα €17,4 εκατ. το 2016, έχοντας μάλιστα υπερβεί το επίπεδο των €20 εκατ. το 2015. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσιάζουν επίσης έντονα αυξητικές τάσεις, υπερβαίνοντας τους 50 χιλ. τόνους το 2015, πέφτοντας ωστόσο ελαφρώς στους 48,1 χιλ. τόνους το 2016. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών μας μήλων εκτιμώνται ως αξιόλογες, δεδομένου του εκπεφρασμένου ενδιαφέροντος από εδώ εμπόρους, υπό την προϋπόθεση ότι θα διατηρήσουμε επαρκώς υψηλό επίπεδο ποιότητας, μη ενδίδοντας στις «πιέσεις» της εδώ αγοράς για χαμηλότερες τιμές και ενδεχομένως για χαμηλότερης ποιότητας προϊόντα.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι αξίες εξαγωγών που μας αποδίδονται εμφανίζονται ιδιαίτερα μεγάλες, στα \$65,75 εκατ. το 2016 και στα \$81,79 εκατ. το 2015, οι οποίες δεν συνάδουν με τα ελληνικά στοιχεία. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δείχνουν μερίδιο αγοράς των ελληνικών μήλων (σε αξίες) στο 19,9% κατατάσσοντάς μας 2^ο μεγαλύτερο προμηθευτή το 2016 (έναντι 18,1% το 2015), με κυρίαρχη προμηθεύτρια την Ιταλία (μερίδιο 34,4%) και άλλες σημαντικές προμηθεύτριες χώρες τις Πολωνία (13,9%), Λίβανο (11,9%) και Συρία (10,2%).

(β) Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα (0809): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που αφορά εξαγωγές ελληνικών ροδάκινων και δαμάσκηνων, καθώς επίσης και λίγων κερασιών, οι οποίες έχουν ακολουθήσει ανοδική πορεία την τελευταία πενταετία, περνώντας από τα €1,18 εκατ. το 2012, στα €2,11 εκατ. το 2016, αφού προηγουμένως είχαν υπερβεί σημαντικά τα €3 εκατ. το 2015 (€3,73 εκατ.). Η συνολική αύξηση των εξαγωγών μας σε αξίες μεταξύ 2012 και 2016 ανέρχεται σε πλησίον του 78%, αν και το 2016 η αξία των εξαγωγών μας μειώθηκε κατά 43,5%. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσίασαν επίσης συνολικά ανοδικές τάσεις στο διάστημα 2012-2016, περνώντας από τους 1,94 χιλ. το 2012 στους 5,21 χιλ. τόνους το 2016, αφού προηγουμένως είχαν ξεπεράσει το 2014 τους 7 χιλ. τόνους. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών μας ροδάκινων εκτιμώνται επίσης ως αξιόλογες.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι αξίες εξαγωγών που μας αποδίδονται εμφανίζονται επίσης ιδιαίτερα μεγάλες, στα \$7,34 εκατ. το 2016 και στα \$11,93 εκατ. το 2015. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δείχνουν συνολικό μερίδιο αγοράς των ελληνικών ροδάκινων και δαμάσκηνων (σε αξίες) στο 18,8% κατατάσσοντάς μας 3^ο μεγαλύτερο προμηθευτή το 2016 (έναντι 28,7% το 2015), με κυρίαρχες προμηθεύτριες την Συρία (μερίδιο 34%) και τον Λίβανο (μερίδιο 23,6%) και άλλες σημαντικές προμηθεύτριες χώρες τις Ιταλία

(17,1%) και Ισπανία (6,3%). Στην μερικότερη κατηγορία των ροδάκινων (08093000, τα αιγυπτιακά στοιχεία δίνουν αξία εξαγωγών μας το 2016 στα \$3,16 εκατ., με ηγετικό μερίδιο αγοράς στο 34,7%, ενώ ακολουθούν οι Λίβανος (μερίδιο 24,3%), Ιταλία (μερίδιο 20,7%) και Ισπανία (μερίδιο 18,4%). Στα δαμάσκηνα (08094000), τα αιγυπτιακά στοιχεία δίνουν αξία εξαγωγών μας το 2016 στα \$3,99 εκατ., με μερίδιο αγοράς στο 17,1% (4^η θέση), με κυρίαρχη προμηθεύτρια την Συρία (μερίδιο 39%), ακολουθούμενη από την Ιταλία (μερίδιο 20,6%) και τον Λίβανο (μερίδιο 19,5%).

(γ) Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα και λοιπά νωπά φρούτα (0810): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που αφορά εξαγωγές ελληνικών ακτινιδίων, οι οποίες αφού ακολούθησαν συνολικά ελαφρά πτωτική πορεία την τελευταία πενταετία, από τα €1,97 εκατ. το 2012 στα €1,42 εκατ. 2016, αφού προηγουμένως είχαν πέσει στα επίπεδα λίγο άνω των €800 χιλ. το 2014. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσίασαν πτωτικές τάσεις στο διάστημα 2012-2014, περνώντας από τους 4 χιλ. στους 1,58 χιλ. τόνους, επανέκαμψαν ωστόσο στην συνέχεια, φθάνοντας τους 3,7 χιλ. τόνους το 2016. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών μας ακτινιδίων εκτιμώνται επίσης ως σχετικά αξιόλογες, λαμβανομένου βεβαίως υπόψη ότι κυρίαρχος της αγοράς είναι μακράν η Ιταλία .

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι αξίες εξαγωγών που μας αποδίδονται εμφανίζονται επίσης ιδιαίτερα μεγάλες, στα \$6,37 εκατ. το 2016 και στα \$5,78 εκατ. το 2015. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δείχνουν μερίδιο αγοράς των ελληνικών ακτινιδίων (σε αξίες) στο 33,8% κατατάσσοντάς μας 2^ο μεγαλύτερο προμηθευτή το 2016 (έναντι 35,6% το 2015), με κυρίαρχη προμηθεύτρια την Ιταλία (μερίδιο 51,9%).

2. ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

(α) Αλεύρια σιταριού ή σμιγαδιού (1101): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που κατατάσσεται 2^η στις ελληνικές εξαγωγές τροφίμων προς την Αίγυπτο την τελευταία διετία, με αξία εξαγωγών το 2016 στα €5,89 εκατ. Οι εξαγωγές μας αλεύρων ακολούθησαν συνολικά έντονα αυξητική πορεία την τελευταία πενταετία (+568,5%), περνώντας από τα €881 χιλ. το 2012 στα €5,89 εκατ. 2016, αφού προηγουμένως είχαν πλησιάσει τα €7 εκατ. το 2015. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσίασαν αυξητικές τάσεις στο διάστημα 2012-2016, περνώντας από τους 2 χιλ. τόνους το 2012 στους 14,38 χιλ. τόνους το 2016, έχοντας ξεπεράσει τους 16 χιλ. τόνους το 2015.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, μας αποδίδονται χαμηλότερες σε σύγκριση με τα ελληνικά στοιχεία αξίες εξαγωγών, στα \$1,62 εκατ. το 2016 και στα \$1,45 εκατ. το 2015. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δείχνουν μερίδιο αγοράς των ελληνικών αλεύρων σιταριού (σε αξίες) στο 38,7% κατατάσσοντάς μας μεγαλύτερο προμηθευτή το 2016 (έναντι 46,3% το 2015), με άλλες κύριες προμηθεύτριες την Τουρκία (μερίδιο 36,4%), την Κύπρο (μερίδιο 9,1%) και την Γαλλία (μερίδιο 7,8%).

(β) Παρασκευάσματα καρπών & φρούτων (2008): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που παραδοσιακά κατατάσσεται μεταξύ των κορυφαίων στις ελληνικές

εξαγωγές τροφίμων προς την Αίγυπτο και συνίσταται σε εξαγωγές **κονσερβοποιημένων ροδάκινων**, καταλαμβάνοντας την 3^η θέση το 2016 με αξία εξαγωγών στα €3,88 εκατ. Οι εξαγωγές μας παρασκευασμάτων φρούτων ακολούθησαν συνολικά μέτρια αυξητική πορεία την τελευταία πενταετία (+2,4%), περνώντας από τα €3,78 εκατ. το 2012 στα €3,88 εκατ. 2016, αφού προηγουμένως είχαν υπερβεί τα €4 εκατ. το 2014. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσίασαν επίσης ελαφρά αυξητική τάση στο διάστημα 2012-2016, περνώντας από τους 4,72 χιλ. το 2012 στους 4,74 χιλ. τόνους το 2016. Η διατήρηση και επέκταση της παρουσίας των ελληνικών κονσερβοποιημένων ροδάκινων στην αιγυπτιακή αγορά θα απαιτήσει πρόσθετες επενδύσεις από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων για άνοιγμα νέων και ανεκμετάλλευτων καναλιών διανομής. Επισημαίνουμε ότι το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών κονσερβοποιημένων ροδάκινων προς την Αίγυπτο διατίθεται στην εδώ αγορά ως προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας και δεν αφορά επώνυμα ελληνικά προϊόντα.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, τα οποία σημειωτέον συμπίπτουν περίπου με τα ελληνικά στοιχεία, οι εξαγωγές που μας αποδίδονται ανέρχονται σε \$3,84 εκατ. το 2016 έναντι \$3,86 εκατ. το 2015. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας αποδίδουν το 2016 ηγετικό μερίδιο αγοράς των εξαγωγών μας υπό δασμολογική κλάση 2008 (σε αξίες) στο 21,6% (έναντι 16,6% το 2015), με άλλες κύριες προμηθεύτριες την Ταϊλάνδη (μερίδιο 17,3%), την Τουρκία (μερίδιο 13,7%) και την Ισπανία (μερίδιο 10,7%).

(γ) Σογιέλαιο & κλάσματά του (1507): Πρόκειται για δασμολογική κλάση η οποία εμφανίστηκε εντελώς απότομα μεταξύ των κύριων εξαγωγών τροφίμων προς Αίγυπτο το 2016, καταλαμβάνοντας την 4^η θέση με αξία εξαγωγών στα €2,18 εκατ. και εξαχθείσες ποσότητες στους 2,82 χιλ. τόνους. Μένει να δούμε εάν πρόκειται για ευκαιριακή εξαγωγή προς αποσπασματική κάλυψη της ζήτησης της αιγυπτιακής αγοράς –η οποία από ότι φαίνεται απευθύνεται συχνά σε μη παραδοσιακούς προμηθευτές για τον εφοδιασμό της- ή σε συστηματική νέα προσπάθεια τοποθέτησης σε αυτήν.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι εξαγωγές που μας αποδίδονται ανέρχονται σε \$1,91 εκατ. το 2016, με μερίδιο αγοράς (σε αξίες) στο 0,9%, με κυρίαρχες προμηθεύτριες χώρες την Αργεντινή (μερίδιο 52,2%), την Ισπανία (μερίδιο 8,6%), την Ολλανδία (μερίδιο 6,8%), την Γερμανία (μερίδιο 6,3%) και την Ρωσία (μερίδιο 5,6%).

(δ) Γομολάκκα & φυσικά κόμμεα, ρητίνες, βάλσαμα, ελαιορητίνες (1301): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που περιλαμβάνει εξαγωγές ελληνικής **μαστίχας** σε μορφή ρητίνης αλλά και **τσίχλας**, που κινούνται κατά την τελευταία πενταετία σε επίπεδα κάτω του €1 εκατ., αλλά εμφανίζουν έντονες ανοδικές τάσεις με βάση τουλάχιστον τα ελληνικά στοιχεία. Το 2016 η αξία ελληνικών εξαγωγών της εν λόγω κλάσης ανήλθε στα €972 χιλ. έναντι €467,2 χιλ. το 2012 (+108%) και €742,5 χιλ. το 2015 (+30,9%). Οι συνολικά εξαχθείσες ποσότητες το 2016 ανήλθαν στους 12 τόνους. Πρόκειται για παραδοσιακά εξαγόμενο ελληνικό προϊόν στην αγορά της Αιγύπτου, όπως και σε αγορές άλλων αραβικών χωρών, η προοπτική μεγέθυνσης του μεριδίου του οποίου εναπόκειται στις όποιες

προσπάθειες ανοίγματος νέων δικτύων διανομής και επανατοποθέτησης του προϊόντος (σε κατηγορία gourmet, με νέες χρήσεις κλπ.).

Τα αιγυπτιακά στοιχεία δεν εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2016, ενώ αναφέρουν εξαγωγές ύψους \$212,6 χιλ. το 2015, με μερίδιο αγοράς (σε αξίες) στο 4,8%. Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες εμφανίζονται οι Ινδία (μερίδιο 33,4% το 2016), Γαλλία (μερίδιο 25,5%) και Ινδονησία (μερίδιο 20,1%). Στην επιμέρους δασμολογική κλάση 1301900010 (ρητίνες), η Ελλάδα εμφανίζεται το 2016 ως αποκλειστικός προμηθευτής της αιγυπτιακής αγοράς.

(ε) Σοκολάτα & παρασκευάσματα από κακάο (1806): Πρόκειται επίσης για δασμολογική κλάση στην οποία οι ελληνικές εξαγωγές κινούνται την τελευταία πενταετία σε επίπεδα κάτω του €1 εκατ., αλλά εμφανίζουν συνολικά ανοδικές τάσεις, με αύξηση της αξίας κατά την περίοδο 2012-2016 της τάξεως του 40,2%, μείωση ωστόσο το 2016 κατά 39,4%. Συγκεκριμένα, το 2016 η αξία ελληνικών εξαγωγών προϊόντων σοκολάτας ανήλθε στα €551,3 χιλ. έναντι €393,2 χιλ. το 2012 και €909,7 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2016 ανήλθαν στους 431,1 τόνους, έναντι 834,6 τόνων το 2015 και 380,6 τόνων το 2012. Η ελληνική σοκολάτα αποτελεί προϊόν με σχετικά περιορισμένη αλλά σταθερή παρουσία στην αγορά της Αιγύπτου, η ενίσχυση της οποίας θα μπορούσε ενδεχομένως να επιτευχθεί με «άνοιγμα» σε περισσότερο μαζικά κανάλια διανομής. Ας σημειωθεί ότι η εισαγωγή προϊόντων σοκολάτας το 2016 επηρεάστηκε σοβαρά από καθυστερήσεις στην λήψη εγκρίσεων από το Υπουργείο Εμπορίου στο πλαίσιο των διαδικασιών πιστοποίησης που εισήγε το Διάταγμα του Υπ. Εμπορίου 43/2016, στο οποίο έχουμε αναφερθεί διεξοδικά ανωτέρω, υπό κεφάλαιο για εισαγωγικές διατυπώσεις – πιστοποιητικά.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2016 στα \$621,2 χιλ. έναντι \$1,09 εκατ. το 2015. Το μερίδιο αγοράς της ελληνικής σοκολάτας (σε αξίες) το 2016 τοποθετείται στο 1,4% (1,6% το 2015), ενώ κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες εμφανίζονται οι ΗΑΕ (μερίδιο 43,4%), Γερμανία (μερίδιο 10,2%), Πολωνία (μερίδιο 10,1%), Ινδία (μερίδιο 7,1%) και Ολλανδία (μερίδιο 6,5%).

(στ) Γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες (2007): Πρόκειται για δασμολογική κλάση στην οποία οι ελληνικές εξαγωγές κινούνται σταθερά ανοδικά την τελευταία πενταετία, με συνολική αύξηση της αξίας κατά την περίοδο 2012-2016 της τάξεως του 25,3%. Συγκεκριμένα, το 2016 η αξία ελληνικών εξαγωγών μαρμελάδων & γλυκών κουταλιού ανήλθε στα €485,4 χιλ. έναντι €387,3 χιλ. το 2012 και €460 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2016 ανήλθαν στους 586 τόνους, έναντι 826,1 τόνων το 2015 και 761,4 τόνων το 2012. Η παράλληλη εξέταση αξιών και ποσοτήτων δηλώνει διαχρονική άνοδο των μέσων τιμών εισαγωγής των ελληνικών μαρμελάδων στην Αίγυπτο. Ομοίως, οι προοπτικές ενίσχυσης της παρουσίας των ελληνικών εξαγωγών υπό εν λόγω δασμολογική κλάση είναι ενδεχομένως θετικές, αρκεί να επιτευχθεί «άνοιγμα» σε περισσότερο μαζικά κανάλια διανομής.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2016 στα \$945,2 χιλ. έναντι \$430,1 χιλ. το 2015. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικής προέλευσης μαρμελάδων (σε αξίες) το 2016 τοποθετείται στο 5,8% (2,8% το 2015), ενώ κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες εμφανίζονται οι Τουρκία

(μερίδιο 28,8%), Συρία (μερίδιο 22,8%), Ινδία (μερίδιο 8,8%), Ιταλία (μερίδιο 8,2%) και Σ. Αραβία (μερίδιο 5,9%).

(ζ) Παρασκευάσματα λαχανικών σε άλμη (2005): Πρόκειται για παραδοσιακά ισχυρή σε διεθνές επίπεδο κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών, με τις εξαγωγές μας προς Αίγυπτο, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά διατηρημένες σε άλμη ελιές (κωδικοί 2005700010 & 2005700090) να κυμαίνονται περί το μισό εκατομμύριο € την τελευταία πενταετία, με συνολική αύξηση της αξίας κατά την περίοδο 2012-2016 της τάξεως του 6,1%. Συγκεκριμένα, το 2016 η αξία ελληνικών εξαγωγών διατηρημένων ελιών ανήλθε στα €413,6 χιλ. έναντι €389,7 χιλ. το 2012 και €605,5 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2016 ανήλθαν στους 165,6 τόνους, έναντι 219,4 τόνων το 2015 και 149 τόνων το 2012.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν συνολικές ελληνικές εξαγωγές στην 4ψηφια δασμολογική κλάση 2005 το 2016 στα \$166,4 χιλ. έναντι \$416,9 χιλ. το 2015, σε σημαντικά κατώτερα επίπεδα από εκείνα που εμφανίζουν τα ελληνικά στοιχεία. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικών προϊόντων υπό κωδικό 2005 (σε αξίες) το 2016 τοποθετείται στο 3,4% (2,4% το 2015), με κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες το Βέλγιο (μερίδιο 26,5%), τα ΗΑΕ (μερίδιο 15,6%), την Ταϊλάνδη (μερίδιο 10,1%), την Γερμανία (μερίδιο 7,2%) και τις ΗΠΑ (μερίδιο 7,1%). Στις 2 ως άνω επιμέρους δασμολογικές κλάσεις των ελιών, η Ελλάδα εμφανίζεται ως αποκλειστικός προμηθευτής της αιγυπτιακής αγοράς.

Οι προοπτικές των ελληνικών διατηρημένων ελιών στην αιγυπτιακή αγορά θεωρούμε πως είναι σχετικά περιορισμένες, δεδομένου ότι η Αίγυπτος αποτελεί σημαντικότερη παραγωγό χώρα και αγορά στην οποία διατίθενται ψευδεπίγραφες ελιές «Καλαμάτας», κυρίως σε μορφή χύδην στα τμήματα delicatessen των σούπερ μάρκετ, αλλά και συσκευασμένες, καθώς και σε άλλα σημεία λιανικής πώλησης, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και διαπιστωμένο εξαγωγέα «ψευδεπίγραφων» ελιών «Καλαμάτας», κυρίως προς αραβικές χώρες.

(η) Ελαιόλαδο (1509): Το ελληνικό ελαιόλαδο εξάγεται σταθερά μεν, σε περιορισμένες ωστόσο ποσότητες στην Αίγυπτο και διατίθεται ως εξαιρετικής ποιότητας από ορισμένες λιανεμπορικές αλυσίδες ελληνικού ενδιαφέροντος καθώς και καταστήματα delicatessen. Οι τάσεις των εξαγωγών μας ελαιολάδου προς την Αίγυπτο την τελευταία πενταετία είναι στο σύνολό τους μάλλον πτωτικές, με μείωση της αξίας κατά την περίοδο 2012-2016 της τάξεως του 21,7% και της τάξεως του 52% κατά την διετία 2015-2016. Συγκεκριμένα, το 2016 η αξία ελληνικών εξαγωγών ελαιολάδου ανήλθε στα €275,6 χιλ. έναντι €352 χιλ. το 2012 και €574,3 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες ελληνικού ελαιολάδου το 2016 ανήλθαν στους 46,2 τόνους, έναντι 128,3 τόνων το 2015 και 81,7 τόνων το 2012.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές ελαιολάδου το 2016 στα \$358,2 χιλ. έναντι \$810,2 χιλ. το 2015. Το μερίδιο αγοράς του ελληνικού ελαιολάδου (σε αξίες) το 2016 τοποθετείται στο 16% (14% το 2015) και δίνει στην Ελλάδα την 4^η θέση μεταξύ των προμηθευτριών χωρών, με κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες την Ισπανία (μερίδιο 20,4%), τον Λίβανο (μερίδιο 20%) και την Τυνησία (μερίδιο 18,4%), ενώ την Ελλάδα ακολουθούν οι Ιταλία (μερίδιο 11,9%) και Συρία (μερίδιο 10,7%).

Οι προοπτικές του ελληνικού ελαιολάδου στην αιγυπτιακή αγορά θεωρούμε πως θα μπορούσαν να είναι αξιόλογες, ωστόσο το ελληνικό προϊόν έχει να αντιμετωπίσει αρκετά οξύ ανταγωνισμό πρωτίστως από τα εγχώρια παραγόμενα, κατώτερης ποιότητας και τιμής ελαιόλαδα, αλλά και από φθηνά λάδια άλλων προελεύσεων, κυρίως αραβικών χωρών. Πάντως, η κατάσταση του ανταγωνισμού στις εισαγωγές εμφανίζεται κάπως «μοιρασμένη», πράγμα που σημαίνει ότι το ελληνικό ελαιόλαδο διαθέτει ενδεχομένως ορισμένες δυνατότητες ενίσχυσης της παρουσίας του, ιδιαίτερα δια της εισόδου του σε μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες με ανταγωνιστικές τιμές.

(θ) Λοιπά παρασκευάσματα διατροφής (2106): Στην εν λόγω 4ψηφια δασμολογική κλάση καταγράφονται τα τελευταία χρόνια ελληνικές εξαγωγές μεταξύ €100 και 200 χιλ., με ελαφρές αυξητικές τάσεις. Το 2016 η αξία των ελληνικών εξαγωγών λοιπών παρασκευασμάτων διατροφής ανήλθε στα €171,3 χιλ. έναντι €152,6 χιλ. το 2012 και €113,6 χιλ. το 2015.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές λοιπών παρασκευασμάτων διατροφής το 2016 στα \$52,7 χιλ. έναντι \$439,9 χιλ. το 2015. Το μεγαλύτερο μέρος των εν λόγω εξαγωγών, όπως φαίνεται από τα αιγυπτιακά στοιχεία, αποτελείται από σύνθετα παρασκευάσματα (συμπυκνωμένα εκχυλίσματα) που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή αναψυκτικών & χυμών. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικών παρασκευασμάτων διατροφής (σε αξίες) το 2016 τοποθετείται στο 0,03% (0,2% το 2015), με κυρίαρχες προμηθεύτριες χώρες την Ιρλανδία (μερίδιο 29,7%), την Γερμανία (μερίδιο 10,1%), την Ταϊλάνδη (μερίδιο 9,1%) και την Ολλανδία (μερίδιο 9%).

(ι) Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας (1905): Οι τάσεις των εξαγωγών μας προϊόντων αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής προς την Αίγυπτο την τελευταία πενταετία είναι στο σύνολό τους εξαιρετικά ανοδικές, ωστόσο σε αρκετά χαμηλές, προς το παρόν τουλάχιστον, αξίες. Η αξία των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής, που συνίστανται κυρίως σε εξαγωγές μπισκότων, ανήλθε το 2016 στα €125,1 χιλ. έναντι μόλις €1,3 χιλ. το 2012 και €86,4 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες των εν λόγω προϊόντων το 2016 ανήλθαν στους 20,5 τόνους, έναντι 15,7 τόνων το 2015 και 9,7 τόνων το 2014.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 1905 το 2016 μόλις στα \$23,1 χιλ. έναντι \$23,3 χιλ. το 2015 και μερίδιο αγοράς (σε αξίες) το 2016 στο 0,1% (0,05% το 2015). Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι ΗΑΕ (μερίδιο 41,1%), Σ. Αραβία (μερίδιο 13,5%), Τουρκία (μερίδιο 10,2%), Ιταλία (μερίδιο 8,6%) και Βρετανία (μερίδιο 7,2%).

(ια) Λαχανικά & καρποί παρασκευασμένα με ξίδι / οξικό οξύ (2001): Οι τάσεις των εξαγωγών μας εν λόγω 4ψηφιας δασμολογικής κλάσης προς την Αίγυπτο την τελευταία πενταετία είναι στο σύνολό τους ανοδικές (+13,9%), με σημαντικές ωστόσο διακυμάνσεις όσον αφορά τις ποσότητες και τις αξίες. Το 2016 η αξία τους ανήλθε στα €111,7 χιλ., μειωμένη κατά 50,4% έναντι του 2015 (στα €224,9 χιλ.), αυξημένες εν τούτοις έναντι εκείνων του 2012 (στα €98 χιλ.). Οι εξαχθείσες ποσότητες εμφανίζουν έντονες διακυμάνσεις, περνώντας από τους 25 τόνους το 2012 στους 64 τόνους το 2013, υποχωρώντας στην συνέχεια στους 16 τόνους το 2014, ανεβαίνοντας στους 70 τόνους το 2015 και ξανακατεβαίνοντας το 2016 στους 36,7

τόνους. Οι αυξομειώσεις αυτές αξιών και ποσοτήτων υποδηλώνουν έλλειψη συστηματικής προσπάθειας τοποθέτησης των προϊόντων εν λόγω δασμολογικής κλάσης στην αιγυπτιακή αγορά.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 2001 το 2016 στα \$306 χιλ. έναντι \$532,4 χιλ. το 2015, αποτελούμενες εξ ολοκλήρου από μείγματα λαχανικών σε ξίδι (τουρσιά) και ηγετικό μερίδιο αγοράς (σε αξίες) το 2016 στο 28,8% (33,7% το 2015). Άλλες αξιόλογες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι ΗΠΑ (μερίδιο 20,2%), Τουρκία (μερίδιο 15,4%) και Γερμανία (μερίδιο 8%).

(ιβ) Τυριά (0406): Οι τάσεις των εξαγωγών μας τυριών προς την Αίγυπτο την τελευταία πενταετία έχουν ακολουθήσει αμφίρροπη πορεία παραμένοντας πάντα σε χαμηλά επίπεδα, αυξανόμενες από τα επίπεδα των €59,7 χιλ. το 2012 σε επίπεδα ελαφρώς άνω των €100 χιλ. από το 2014 και έπειτα, χωρίς ωστόσο να επιδεικνύουν σταθερά ανοδική συμπεριφορά. Το 2016 η αξία τους έπεσε εκ νέου κάτω από τα €100 χιλ., ανερχόμενη σε €80,8 χιλ., μειωμένη κατά 44,3% έναντι του 2015 (στα €145,1 χιλ.). Οι εξαχθείσες ποσότητες εμφανίζουν επίσης διακυμάνσεις, περνώντας από τους 9,3 τόνους το 2012 στους 20,3 τόνους το 2015 και ξανακατεβαίνοντας το 2016 στους 12,5 τόνους.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές τυριών το 2016 στα \$117,6 χιλ. έναντι \$127 χιλ. το 2015, αποτελούμενες κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από τυριά σε συσκευασίες κάτω των 10 κιλών (\$99,4 χιλ., μερίδιο 0,22%). Συνολικά στην κατηγορία των τυριών (4ψηφια κλάση 0406) κυρίαρχες προμηθεύτριες της αιγυπτιακής αγοράς (σε αξίες) εμφανίζονται το 2016 οι Ολλανδία (μερίδιο 33,7%), Ν. Ζηλανδία (μερίδιο 18,3%), Πολωνία (μερίδιο 13,4%), Ιρλανδία (μερίδιο 12,6%) και Δανία (μερίδιο 4,9%), ενώ η χώρα μας κατέχει μικρό μερίδιο, μόλις στο 0,1%.

Οι προοπτικές των ελληνικών τυριών στην αιγυπτιακή αγορά δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι ιδιαίτερα αξιόλογες, καθώς υπάρχει μεγάλη εγχώρια παραγωγή φθηνών, χαμηλής ποιότητας προϊόντων που διατίθενται σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές, τα οποία σε τελική ανάλυση επιζητά η εδώ αγορά. Αναφέρουμε ότι όσον αφορά την προστατευόμενη ονομασία «φέτα», έχουμε διαπιστώσει ότι κυκλοφορούν στην αιγυπτιακή αγορά διαφόρων τύπων λευκά τυριά με βάση το αγελαδινό γάλα, όχι μόνον σκληρής, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις μαλακής ή και κρεμώδους υφής (για επάλειψη), ή φέροντα ακόμη τον χαρακτηρισμό “light” ή και “low-salt”, τα οποία παρασκευάζονται στην Αίγυπτο και χρησιμοποιούν στην συσκευασία τους την ονομασία «φέτα». Τα εν λόγω προϊόντα κυκλοφορούν σε διάφορες συσκευασίες σε όλα τα λιανεμπορικά σημεία της Αιγύπτου, παράλληλα με έτερα λευκά τυριά –παρεμφερούς σύστασης και χροιάς- που όμως φέρουν είτε την τουρκική ονομασία “Istanboli”, αιγυπτιακής ωστόσο προέλευσης, ή αυτήν του κοινού αιγυπτιακού λευκού τυριού τύπου “Domiatí”. Σημειώνουμε ότι αυθεντική ελληνική φέτα διατίθεται σε επιλεγμένα καταστήματα της Αιγύπτου, όπως η αλυσίδα delicatessen GOURMET EGYPT (ΔΩΔΩΝΗ) και, κατά καιρούς, οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ ROYAL HOUSE και OSCAR (ΚΟΛΙΟΣ). Τα λευκά τυριά με την καταχρηστική ονομασία «φέτα» κυκλοφορούν σε συσκευασίες των 125 g, 250g, 400g, 500g και 1 kg. Εν προκειμένω, αναφέρουμε ως χαρακτηριστικές περιπτώσεις αιγυπτιακών γαλακτοβιομηχανιών που παράγουν και διαθέτουν σε ευρεία

κυκλοφορία ψευδεπίγραφη «φέτα», εκείνες της Best of France Dairy Products S.A.E. (στην βιομηχανική ζώνη Obour), η οποία μάλιστα παρασκευάζει την «φέτα» Président με άδεια του γαλλικού ομίλου Lactalis, του οποίου είναι θυγατρική, καθώς και της Domty (Arabian Food Industries Company, στην 6th of October City).

3. ΛΟΙΠΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Άλλες κατηγορίες ελληνικών τροφίμων με σχετικά μέτρια παρουσία στην αιγυπτιακή αγορά περιλαμβάνουν **τα κατεψυγμένα λαχανικά (0701)** με αξία €56,6 χιλ. το 2016, **τα ραφίναρισμένα ελαιόλαδα (1510)** με αξία €55,6 χιλ. το 2016 αλλά διαχρονική μείωση (-53,1% στην πενταετία), **το φυσικό μέλι (0409)** που πραγματοποιεί μικρά βήματα την τελευταία τριετία στην εδώ αγορά (€42,1 χιλ. το 2016), **τα ζαχαρώδη προϊόντα χωρίς κακάο (1704)** με αξία €32,1 χιλ. το 2016 αλλά διαχρονική μείωση (-73,9% στην πενταετία) και **τα ψάρια σε άλμη (0305)** με αξία €26,2 χιλ. το 2016. Αξίζει επίσης να αναφερθούν οι εξαγωγές προϊόντων όπως *τα επεξεργασμένα αυγά (0408)* με αρκετά υψηλό επίπεδο αξιών έως το 2014 (€1,37 εκατ. το 2013 και €737,2 χιλ. το 2014), τα οποία ωστόσο εξαφανίστηκαν την τελευταία διετία, καθώς και *τα κατεργασμένα & κατεψυγμένα φρούτα (0811)* επίσης με σχετικά υψηλό επίπεδο αξιών κατά την διετία 2013-2014 (στα €616,5 χιλ. και 456,8 χιλ. αντίστοιχα), που επίσης εξανεμίστηκαν στην συνέχεια.

4. ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Για λόγους πληρότητας της ανάλυσής μας, θεωρούμε σκόπιμο να συμπεριλάβουμε δύο κατηγορίες εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων στην Αίγυπτο, συγκεκριμένα **τις δασμολογικές κλάσεις 2306 (πίτες & στερεά υπολείμματα από την εξαγωγή λαδιών) και 2309 (παρασκευάσματα για ζωοτροφές)**, που παρουσιάζουν κάποια σχετικά αξιόλογη δυναμική στην αιγυπτιακή αγορά.

Οι εξαγωγές μας υπό 4ψήφιο κωδικό 2306 ανήλθαν το 2016 σε επίπεδα πλησίον του €1 εκατ. (€934,4 χιλ.), σημαντικά μειωμένες έναντι του 2015 (€1,55 εκατ.) και του 2014 (€2,95 εκατ.), αυξημένες ωστόσο έναντι των επιπέδων του 2012 (στα €293,3 χιλ.). Οι εξαγωγές μας σε εν λόγω κωδικό κατέγραψαν πολύ αξιόλογη μεγέθυνση κατά την τριετία 2013-2015, ενώ από πλευράς ποσοτήτων πέρασαν από τα επίπεδα των 2,53 χιλ. τόνων το 2012 στους 6,57 χιλ. τόνους το 2013, στους 17,71 χιλ. τόνους το 2014, στους 8,89 χιλ. τόνους το 2015 και στους 6,18 χιλ. τόνους το 2016. Τα αιγυπτιακά στοιχεία αναφέρουν εισαγωγές από την Ελλάδα υπό τον εν λόγω κωδικό στα \$1,54 εκατ. το 2016, έναντι \$3,45 εκατ. το 2015, και ελληνικό μερίδιο αγοράς (σε αξίες, έτους 2016) στο 9,6% (έναντι 10,8% το 2015). Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου εμφανίζονται το 2016 οι Ουκρανία (μερίδιο 37,6%), Ρωσία (μερίδιο 17,7%), Μολδαβία (μερίδιο 14,3%) και Βουλγαρία (μερίδιο 11,1%).

Όσον αφορά τον έτερο δασμολογικό κωδικό (2309), οι εξαγωγές μας ανήλθαν το 2016 στα €77,7 χιλ., εξαιρετικά αυξημένες έναντι του 2015 (μόλις €9,5 χιλ.) και των προηγούμενων ετών, με αφετηρία το 2012, όταν είχαν ανέλθει σε €59,8 χιλ., παραμένοντας ωστόσο σε χαμηλά επίπεδα κατά την υπό εξέταση περίοδο. Η αύξηση σε αξίες μεταξύ του 2012 και του 2016 ήταν της τάξεως του 29,9%. Από

πλευράς ποσοτήτων μειώθηκαν κατ' αρχάς από το 2012 έως το 2015, περνώντας από τους 34,1 τόνους σε λιγότερο από 1 τόνο, το 2016 ωστόσο ανέκαμψαν και αυξήθηκαν στους 63,2 χιλ. τόνους. Τα αιγυπτιακά στοιχεία αναφέρουν εισαγωγές από την Ελλάδα υπό τον εν λόγω κωδικό στα \$90,4 χιλ. το 2016, έναντι \$162,1 χιλ. το 2015, και ελληνικό μερίδιο αγοράς (σε αξίες, έτους 2016) στο 0,05% (έναντι 0,1% το 2015). Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου εμφανίζονται το 2016 οι Τυνησία (μερίδιο 15,4%), Βέλγιο (μερίδιο 12,9%) και ΗΠΑ (μερίδιο 11,3%).

5. ΠΟΤΑ

Ομοίως, για λόγους πληρότητας της ανάλυσης μας, αναφέρουμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές ποτών (υπό κεφάλαιο 22 του δασμολογίου) εμφανίζονται περιορισμένες κατά την πενταετία 2012-2016, από το επίπεδο των €134,9 χιλ. το 2012, σε ένα μέγιστο επίπεδο €704,3 χιλ. το 2014, για να μειωθούν ωστόσο στην συνέχεια στα €414,3 χιλ. το 2015 και να εξανεμιστούν το 2016, στα €21,7 χιλ. Ο κύριος όγκος των εξαγωγών μας κατά την υπό εξέταση περίοδο αποτελείτο από μη μετουσιωμένη αιθυλική αλκοόλη και οινοπνευματώδη ποτά και ηδύποτα (4ψηφιος κωδικός 2208), με αξίες εξαγωγών που πλησίασαν το 2014 τα €700 χιλ., στην συνέχεια όμως μειώθηκαν αισθητά. Από την εξέταση των ελληνικών στοιχείων φαίνεται ότι στο πρόσφατο παρελθόν έγιναν κάποιες προσπάθειες εξαγωγής φυσικών νερών (€26,8 χιλ. το 2012, €38,7 χιλ. το 2013, αλλά αποκλιμάκωση των αξιών στην συνέχεια, με αποτέλεσμα να υποχωρήσουν σε €3,85 χιλ. το 2016), καθώς και ελάχιστων ποσοτήτων ξιδιού. Επισημαίνουμε ότι για τα μεν αλκοολούχα ποτά, όπως έχουμε προαναφέρει υπό κεφάλαιο σχετικά με εισαγωγικό καθεστώς, οι προοπτικές ανάπτυξης τους είναι πολύ περιορισμένες λόγω υψηλών δασμών και «κλειστού» δικτύου διανομής, για τα δε ελληνικά νερά οι προοπτικές είναι επίσης περιορισμένες, καθώς έχουν να αντιμετωπίσουν εντονότατο ανταγωνισμό από εγχώρια παραγόμενα νερά, κυρίως αιγυπτιακών θυγατρικών μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων του κλάδου, τα οποία διατίθενται σε φθηνές τιμές.

Η. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η εικόνα της Ελλάδος στην Αίγυπτο είναι ιδιαίτερα θετική. Οι Έλληνες χαίρουν εκτίμησης τόσο ως άτομα / πολίτες όσο και ως συνεργάτες στον επιχειρηματικό τομέα. Γενικά υπάρχει φιλική προδιάθεση και συμπεριφορά προς κάθε τι το ελληνικό από τους Αιγυπτίους όχι μόνο λόγω της μακρόχρονης ιστορικής φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο λαών αλλά και της επικρατούσης αντιλήψεως περί πολιτισμικής συγγένειας και εγγύτητας της εκατέρωθεν νοοτροπίας. Οι περισσότεροι αναγνωρίσιμοι εκ μέρους των Αιγυπτίων σήμερα τομείς της ελληνικής οικονομικής δραστηριότητας που προβάλλουν το όνομα και την εικόνα της χώρας μας είναι η εμπορική ναυτιλία και ο τουρισμός.

Παρά, ωστόσο, την ευμενή αποδοχή της Ελλάδος ως φίλης χώρας και τις άριστες διμερείς πολιτικές σχέσεις, αλλά και την υποδειγματική συνεργασία στο επιχειρηματικό / επενδυτικό πεδίο, δεν καταγράφεται ανάλογη επιτυχία σε όλο το φάσμα των εξαγωγών των προϊόντων μας όπως π.χ. συμβαίνει με τα αντίστοιχα ιταλικά προϊόντα. Το γεγονός αυτό διαχρονικά πρέπει να αποδοθεί μεταξύ άλλων και στην έλλειψη στρατηγικής από την πλευρά των Ελλήνων εξαγωγέων η οποία δεν έχει καταστήσει εφικτή την βελτίωση της αναγνωρισιμότητάς τους. Εποικοδομητικά προς την επιθυμητή κατεύθυνση θα μπορούσε ενδεχομένως να λειτουργήσει η εφαρμογή της ενδεικνυόμενης πολιτικής για την προώθηση του ελληνικού brand name και μέσω συνεργειών με τους χαίροντες εκτίμησης Έλληνες επενδυτές στην Αίγυπτο.

Συνεπώς, όλα τα υφιστάμενα θετικά στοιχεία χρήζουν επαρκούς αξιοποίησης και σε ό,τι αφορά α) την αποκατάσταση της αναγνωρισιμότητας των ελληνικών προϊόντων όσο και β) την προώθησή τους στην εδώ αγορά. Προς το παρόν, περισσότερο γνωστά / αναγνωρίσιμα με ελληνική “ταυτότητα” είναι ορισμένα τρόφιμα – ελληνικά παραδοσιακά προϊόντα όπως π.χ. η φέτα, οι ελιές Καλαμών και το ελληνικό ελαιόλαδο.

Κατά την άποψή μας, τα ελληνικά τρόφιμα θα πρέπει να εκμεταλλευθούν την γενικότερη ανοδική καταναλωτική τάση στην αιγυπτιακή αγορά, με προσθήκη και νέων υψηλής ποιότητας αλλά προσιτής τιμής προϊόντων που θα πρέπει να αρχίσουν να γίνονται γνωστά στους Αιγύπτιους καταναλωτές, αρκετοί από τους οποίους τα έχουν γευθεί επισκεπτόμενοι την χώρα μας. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στα συσκευασμένα προϊόντα, ωστόσο θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ο ανταγωνισμός για είσοδο στις μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες είναι εξαιρετικά μεγάλος, καθώς ο παράγοντας της τιμής παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο προκειμένου να τοποθετηθεί κάποιο προϊόν στα ράφια των σούπερ μάρκετ.

Σωστό μείγμα καλής τιμής, στοχευμένης διαφήμισης και μικρών προωθητικών δράσεων προς το αιγυπτιακό καταναλωτικό κοινό, θα βοηθήσουν τα ελληνικά καταναλωτικά προϊόντα να εδραιώσουν και επεκτείνουν την θέση τους στην αιγυπτιακή αγορά. Θα πρέπει εξάλλου να υλοποιηθούν νέες μέθοδοι προσέγγισης αγοραστών-πελατών και να δημιουργηθούν συνέργειες με φορείς προώθησης των εξαγωγών, του τουρισμού, του πολιτισμού και της γαστρονομίας. Στόχος μας πρέπει να είναι η ανάδειξη των στοιχείων εκείνων που διαφοροποιούν τα ελληνικά προϊόντα από εκείνα του ανταγωνισμού, και αυτό μέσω μίας συνεχούς παρακολούθησης των τάσεων της αγοράς, συμμετοχών σε εμπορικές εκδηλώσεις, επαναλαμβανόμενων εξειδικευμένων παρουσιάσεων σε συνεργασία με διαιτολόγους / διατροφολόγους, γενικών παρουσιάσεων προβολής για προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ, εκδηλώσεων γαστρονομικής προβολής, επικεντρώνοντας τις προσπάθειές μας διεξόδου στο μεσαίου προς υψηλότερου εισοδηματικού επιπέδου τμήμα του αιγυπτιακού πληθυσμού.

Δράσεις που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν θα περιελάμβαναν προσκλήσεις Αιγύπτων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα (όπως έγινε πρόσφατα με την πρόσκληση 5 αιγυπτιακών εισαγωγικών εταιρειών από το Enterprise Greece και όπως γίνεται συστηματικά με προσκλήσεις Αιγυπτίων αγοραστών στις διεθνείς εκθέσεις της HELEXPO), οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας και γευσιγνωσιών, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στην Αίγυπτο, μικρές αλλά επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ μάρκετ, στήριξη των ελληνικών τροφίμων στα εστιατόρια.

Από την μελέτη των τάσεων που εμφανίζουν οι ελληνικές εξαγωγές προς την Αίγυπτο τα τελευταία χρόνια, θεωρούμε ότι τα ελληνικά νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά της Αιγύπτου. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερα αξιόλογες προοπτικές στην αιγυπτιακή αγορά διαθέτουν τα νωπά φρούτα και ιδιαίτερα τα μήλα, τα ροδάκινα, τα δαμάσκηνα και τα ακτινίδια, τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών, τα άλευρα σιταριού, τα φυτικά έλαια και το ελαιόλαδο, τα ζαχαρώδη προϊόντα, οι μαρμελάδες και τα προϊόντα σοκολατοποιίας, τα παρασκευάσματα διατροφής και δημητριακών, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, και ενδεχομένως τα νερά και οι χυμοί.

Η επέκταση του υφιστάμενου –σχετικά μικρού– μεριδίου των ελληνικών τροφίμων θα απαιτήσει μεγαλύτερη, περισσότερη συντονισμένη και στοχευμένη από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων προσπάθεια, εστιάζοντας στα προϊόντα μεσογειακής διατροφής για τα οποία η Ελλάδα είναι γνωστή και φημίζεται στην Αίγυπτο, σε προσιτές ωστόσο τιμές για τους Αιγύπτιους καταναλωτές και με το κατάλληλο μείγμα ποιότητας και αξίας και χρησιμοποιώντας τα ενδεδειγμένα δίκτυα διανομής.

Οφείλουμε τέλος να επισημάνουμε, ότι η ταχεία ανάπτυξη που παρατηρείται πρόσφατα στο –μικρό ακόμη– κομμάτι του λιανεμπορίου προϊόντων delicatessen και βιολογικών προϊόντων, θα πρέπει να μας προσανατολίσει σε συστηματική προσπάθεια αύξησης του μεριδίου μας σε υψηλής ποιότητας προϊόντα, συστατικά του καλαθιού μεσογειακής διατροφής, όπως το ελαιόλαδο και οι ελιές, τα τυριά και τα γαλακτοκομικά, τα ζαχαρώδη προϊόντα και τα προϊόντα αρτοποιίας / μπισκοτοποιίας, καθώς και τα βιολογικά προϊόντα. Το εν λόγω “niche”, αλλά ραγδαία αναπτυσσόμενο τμήμα της αιγυπτιακής αγοράς παρουσιάζει ενδεχομένως σημαντικές ευκαιρίες για σοβαρούς Έλληνες παραγωγούς – εξαγωγείς πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων, με στόχο το μεσαίου προς ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου και δυτικότροπων καταναλωτικών συνηθειών τμήμα της ανώτερης μεσαίας αιγυπτιακής αστικής τάξης, η οποία κατ’ εκτίμηση αντιπροσωπεύει περίπου το 15% με 20% του συνολικού αιγυπτιακού πληθυσμού.